

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการส่งเสริมการเกษตรกับการพัฒนาอาชีพทำนาของเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างจำนวน 378 ราย ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอแบ่งออกเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง

ตอนที่ 2 วิธีการส่งเสริมการเกษตรด้านการทำนาในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง

ตอนที่ 3 สภาพการทำนาของเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง

ตอนที่ 4 การปฏิบัติตามเทคโนโลยีการผลิตข้าวที่เหมาะสมในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทำนาในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง

ตอนที่ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการส่งเสริมการเกษตรและสภาพพื้นฐานของเกษตรกรเป้าหมายกับการพัฒนาอาชีพทำนาในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง

ตอนที่ 1 สภาพสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง

1.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในลุ่มน้ำปากพนัง จากการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง ได้ข้อสรุปผลการวิจัย ดังนี้ (ตารางที่ 4.1)

1.1.1 เพศ พบว่า เกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังส่วนใหญ่ (ร้อยละ 66.1) เป็นเพศชาย ส่วนที่เหลือ (ร้อยละ 33.9) เป็นเพศหญิง

1.1.2 อายุ พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกข้าวในลุ่มน้ำปากพนังจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 31.5) มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี รองลงมา ร้อยละ 25.7 มีอายุระหว่าง 51 - 60 ปี ร้อยละ 22.8 มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี ร้อยละ 17.2 มีอายุมากกว่า 60 ปี และร้อยละ 2.9 มีอายุน้อยกว่า 30 ปี โดยมีอายุเฉลี่ย 48.77 ปี อายุน้อยที่สุด 25.00 ปี และอายุมากที่สุด 80.00 ปี

1.1.3 ระดับการศึกษา พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกข้าวในลุ่มน้ำปากพนังจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 38.6) สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 รองลงมา ร้อยละ 26.5 ระดับประถมศึกษาปีที่ 6-7 ร้อยละ 18.8 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ร้อยละ 13.2 มัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 2.1 ปริญญาตรี และร้อยละ 0.8 อนุปริญญา/ปวส.

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในลุ่มน้ำปากพนัง

n = 378

รายการ	จำนวน (คน)	ค่า ร้อยละ	min.	Max.	$\bar{X}$	S.D
เพศ						
ชาย	250	66.1				
หญิง	128	33.9				
อายุ (ปี)						
			25.00	80.00	48.77	10.790
≤ 30	11	2.9				
31 - 40	86	22.8				
41 - 50	119	31.5				
51 - 60	97	25.7				
≥ 60	65	17.2				
ระดับการศึกษา						
ประถมศึกษาปีที่ 4	146	38.6				
ประถมศึกษาปีที่ 6-7	100	26.5				
มัธยมศึกษาตอนต้น	50	13.2				
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	71	18.8				
อนุปริญญา/ปวส.	3	0.8				
ปริญญาตรี	8	2.1				

1.2 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง จาก
การวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง ได้ข้อสรุปผลการวิจัย ดังนี้ (ตารางที่ 4.2)

1.2.1 สมาชิกทั้งหมดในครัวเรือน พบว่า เกษตรกรในลุ่มน้ำปากพนัง

ประมาณ ครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 49.7) มีสมาชิกทั้งหมดในครัวเรือน 3 – 5 คน รองลงมา ร้อยละ 26.7 มี
สมาชิกทั้งหมดในครัวเรือนน้อยกว่า 3 คน และร้อยละ 23.5 มีสมาชิกทั้งหมดในครัวเรือนมากกว่า 5
คน โดยเฉลี่ยมีสมาชิกทั้งหมดในครัวเรือน 4.39 คน สมาชิกทั้งหมดในครัวเรือนน้อยที่สุด คือ 1 คน
และมากที่สุด คือ 9 คน

1.2.3 สมาชิกชายในครัวเรือน พบว่า เกษตรกรในลุ่มน้ำปากพนังจำนวนมาก
ที่สุด(ร้อยละ 37.6) มีสมาชิกชายในครัวเรือน 2 คน รองลงมา ร้อยละ 31.5 มีสมาชิกชายมากกว่า 2

คนและร้อยละ 30.9 น้อยกว่า 2 คน โดยเฉลี่ยมีสมาชิกชายในครัวเรือน 2.08 คน มีสมาชิกชายในครัวเรือนน้อยที่สุดคือไม่มี และมีสมาชิกชายในครัวเรือนมากที่สุด คือ 5.00 คน

1.2.4 สมาชิกหญิงในครัวเรือน พบว่า เกษตรกรในกลุ่มน้ำปากพนังจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 39.7) มีสมาชิกหญิงในครัวเรือนมากกว่า 2 คน รองลงมาร้อยละ 33.1 มีสมาชิกหญิงในครัวเรือน 2 คน และร้อยละ 27.2 มีสมาชิกหญิงในครัวเรือน 1 คน โดยเฉลี่ยมีสมาชิกหญิงในครัวเรือน 2.30 คน มีสมาชิกหญิงในครัวเรือนน้อยที่สุดคือ 1.00 คน และมีสมาชิกหญิงในครัวเรือนมากที่สุดคือ 7.00 คน

ตารางที่ 4.2 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง

n = 378

รายการ	จำนวน (คน)	ค่า ร้อยละ	min.	max.	$\bar{X}$	S.D
สมาชิกทั้งหมดในครัวเรือน(คน)			1.00	9.00	4.39	1.467
≤ 3	101	26.7				
3 - 5	188	49.7				
≥ 5	89	23.5				
สมาชิกชายในครัวเรือน(คน)			0.00	5.00	2.08	1.000
≤ 2	117	30.9				
2	142	37.6				
≥ 2	119	31.5				
สมาชิกหญิงในครัวเรือน(คน)			1.00	7.00	2.30	1.100
1	103	27.2				
2	125	33.1				
≥ 2	150	39.7				

1.3 จำนวนแรงงานในครัวเรือนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในกลุ่มน้ำปากพนัง จากการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง ได้ข้อสรุปผลการวิจัย ดังนี้ (ตารางที่ 4.3)

1.3.1 แรงงานทั้งหมดในครัวเรือน พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกข้าวในกลุ่มน้ำปากพนังเกินครึ่ง (ร้อยละ 52.6) มีแรงงานทั้งหมดในครัวเรือน 2 คน รองลงมาร้อยละ 42.1 มีแรงงานทั้งหมด

ในครัวเรือนมากกว่า 2 คน และร้อยละ 5.3 มีแรงงานทั้งหมดในครัวเรือน 1 คน โดยมีแรงงานทั้งหมดในครัวเรือนเฉลี่ย 2.73 คน น้อยที่สุดคือ 1.00 คน และมากที่สุดคือ 7.00 คน

1.3.2 แรงงานชายในครัวเรือน พบว่าเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในกลุ่มน้ำปากพองเกินครึ่ง (ร้อยละ 64.3) มีแรงงานชายในครัวเรือน 1 คน รองลงมาร้อยละ 33.1 มีแรงงานชายในครัวเรือนมากกว่า 1 คน และร้อยละ 2.6 ไม่มีแรงงานชายในครัวเรือน โดยมีแรงงานชายในครัวเรือนเฉลี่ย 1.41 คน มีแรงงานชายในครัวเรือนน้อยที่สุดคือไม่มี และมีแรงงานชายในครัวเรือนมากที่สุดคือ 4.00 คน

1.3.3 แรงงานหญิงในครัวเรือน พบว่าเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในกลุ่มน้ำปากพองส่วนใหญ่ (ร้อยละ 69.6) มีแรงงานหญิงในครัวเรือน 1 คน รองลงมาร้อยละ 25.9 มีแรงงานหญิงในครัวเรือนมากกว่า 1 คน และร้อยละ 4.5 ไม่มีแรงงานหญิงในครัวเรือน โดยมีแรงงานหญิงในครัวเรือนเฉลี่ย 1.32 คน มีแรงงานหญิงในครัวเรือนน้อยที่สุดคือไม่มี และมีแรงงานหญิงในครัวเรือนมากที่สุดคือ 5.00 คน

ตารางที่ 4.3 จำนวนแรงงานในครัวเรือนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพอง

n = 378

รายการ	จำนวน (คน)	ค่า ร้อยละ	min.	max.	$\bar{X}$	S.D
แรงงานทั้งหมดในครัวเรือน(คน)			1.00	7.00	2.73	1.215
1	20	5.3				
2	199	52.6				
≥ 2	159	42.1				
แรงงานชายในครัวเรือน(คน)			0.00	4.00	1.41	0.730
0	10	2.6				
1	243	64.3				
≥ 1	125	33.1				
แรงงานหญิงในครัวเรือน(คน)			0.00	5.00	1.32	0.770
0	17	4.5				
1	263	69.6				
≥ 1	98	25.9				

1.4 จำนวนแรงงานเกษตรในครัวเรือนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในลุ่มน้ำปากพนัง จากการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง ได้ข้อสรุปผลการวิจัย ดังนี้ (ตารางที่ 4.4)

1.4.1 แรงงานเกษตรทั้งหมดในครัวเรือน พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกข้าวในลุ่มน้ำปากพนังเกินครึ่ง(ร้อยละ 59.0) มีแรงงานเกษตรทั้งหมดในครัวเรือน 2 คน รองลงมาร้อยละ 33.9 มีแรงงานเกษตรทั้งหมดในครัวเรือนมากกว่า 2 คน และร้อยละ 7.1 มีแรงงานเกษตรทั้งหมดในครัวเรือน 1 คน โดยมีแรงงานเกษตรทั้งหมดในครัวเรือนเฉลี่ย 2.52 คน น้อยที่สุดคือ 1.00 คน และมากที่สุดคือ 7.00 คน

1.4.2 แรงงานเกษตรชายในครัวเรือน พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกข้าวในลุ่มน้ำปากพนังส่วนใหญ่(ร้อยละ 70.1) มีแรงงานเกษตรชายในครัวเรือน 1 คน รองลงมาร้อยละ 27.0 มีแรงงานเกษตรชายในครัวเรือนมากกว่า 1 คน และร้อยละ 2.9 ไม่มีแรงงานเกษตรชาย โดยเฉลี่ยมีแรงงานเกษตรชายในครัวเรือน 1.32 คน โดยมีแรงงานเกษตรชายน้อยที่สุดคือไม่มี และมากที่สุดคือ 4.00 คน

1.4.3 แรงงานเกษตรหญิงในครัวเรือน พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกข้าวในลุ่มน้ำปากพนังส่วนใหญ่ (ร้อยละ 73.8) มีแรงงานเกษตรหญิงในครัวเรือน 1 คน รองลงมาร้อยละ 20.1 มีแรงงานเกษตรหญิงในครัวเรือนมากกว่า 1 คน และร้อยละ 6.1 ไม่มีแรงงานเกษตรหญิง โดยเฉลี่ยมีแรงงานเกษตรหญิงในครัวเรือน 1.21 คน โดยมีแรงงานเกษตรหญิงน้อยที่สุดคือไม่มี และมากที่สุด คือ 5.00 คน

ตารางที่ 4.4 จำนวนแรงงานเกษตรในครัวเรือนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง

n = 378

รายการ	จำนวน (คน)	ค่า ร้อยละ	min.	max.	$\bar{X}$	S.D
จำนวนแรงงานเกษตรทั้งหมด (คน)			1.00	7.00	2.52	1.095
1	27	7.1				
2	223	59.0				
≥ 2	128	33.9				
จำนวนแรงงานเกษตรชาย (คน)			0.00	4.00	1.32	0.670
0	11	2.9				
1	265	70.1				
≥ 1	102	27.0				

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

n = 378

รายการ	จำนวน (คน)	ค่า ร้อยละ	min.	max.	$\bar{X}$	S.D
จำนวนแรงงานเกษตรหญิง (คน)			0.00	4.00	1.21	0.660
0	23	6.1				
1	279	73.8				
≥ 1	76	20.1				

1.5 ที่ดินถือครองของครัวเรือนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง จาก การวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง ได้ข้อสรุปผลการวิจัย ดังนี้ (ตารางที่ 4.5)

1.5.1 ขนาดที่ดินถือครอง พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกข้าวในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง เกือบครึ่ง (ร้อยละ 41.0) มีที่ดินถือครอง 21 – 40 ไร่ รองลงมาร้อยละ 39.2 มีที่ดินถือครองน้อยกว่า 21 ไร่ และร้อยละ 19.8 มีที่ดินถือครองมากกว่า 40 ไร่ โดยมีที่ดินถือครองเฉลี่ย 29.06 ไร่ มีที่ดินถือครอง น้อยที่สุดคือ 4.00 ไร่ และมีที่ดินถือครองมากที่สุด คือ 100.00 ไร่

1.5.2 ลักษณะการถือครองที่ดิน พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกข้าวในลุ่มน้ำปากพนัง เกือบทั้งหมด(ร้อยละ 93.9) ถือครองที่ดินเป็นของตนเองและทำเอง โดยมีที่ดินเฉลี่ย 17.97 ไร่ นอกจากนี้ มีครัวเรือนเกษตรกรในลุ่มน้ำปากพนังเกินครึ่ง (ร้อยละ 55.0) เข้าผู้อื่นทำ โดยมีที่ดิน เฉลี่ย 17.95 ไร่ มีครัวเรือนเกษตรกรในลุ่มน้ำปากพนังบางส่วน (ร้อยละ 12.2) ได้ทำฟรี โดยมีที่ดิน เฉลี่ย 15.85 ไร่ และมีครัวเรือนเกษตรกรในลุ่มน้ำปากพนังเพียงส่วนน้อย (ร้อยละ 2.6) ให้ผู้อื่นเช่า โดยมีที่ดินเฉลี่ย 14.0 ไร่

1.5.3 การใช้ที่ดิน พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกข้าวในลุ่มน้ำปากพนังทุกราย(ร้อยละ 100.0) ใช้ประโยชน์จากที่ดินถือครองสำหรับการทำ โดยใช้ที่ดินเฉลี่ย 21.70 ไร่ นอกจากนี้ครัวเรือน เกษตรกรในลุ่มน้ำปากพนังยังใช้ที่ดินสำหรับกิจกรรมอื่น ๆ เรียงลำดับตามจำนวนเกษตรกรดังนี้ คือ ร้อยละ 32.0ทำไร่ นาสวนผสมใช้ที่ดินเฉลี่ย 5.9 ไร่ ร้อยละ 24.3 ทำสวนผักใช้ที่ดินเฉลี่ย 4.5 ไร่ ร้อยละ 9.8 ทำสวนปาล์ม น้ำมันใช้ที่ดินเฉลี่ย 14.5 ไร่ ร้อยละ 7.7 ทำสวนยางพาราใช้ที่ดินเฉลี่ย 10.8 ไร่ ร้อยละ 7.9 เลี้ยงปศุสัตว์ใช้ที่ดินเฉลี่ย 6.4 ไร่ ร้อยละ 5.8 ทำประมงใช้ที่ดินเฉลี่ย 3.4 ไร่ และร้อยละ 4.2 ทำสวนไม้ผลใช้ที่ดินเฉลี่ย 6.4 ไร่

ตารางที่ 4.5 ที่ดินถือครองของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง

n = 378

รายการ	จำนวน (คน)	ค่า ร้อยละ	min.	max.	$\bar{X}$	S.D
ขนาดที่ดินถือครอง(ไร่)			4.00	100.00	29.06	18.149
≤ 21	148	39.2				
21 - 40	155	41.0				
≥ 40	75	19.8				
ลักษณะการถือครองที่ดิน(ไร่) (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)						
ของตนเองและทำเอง	355	93.9	2	70	17.97	12.74
เช่าผู้อื่นทำ	208	55.0	2	75	17.95	13.51
ได้ทำฟรี	46	12.2	4	70	15.85	12.87
ให้ผู้อื่นเช่า	10	2.6	4	40	14.00	10.62
การใช้ที่ดิน(ไร่) (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)						
ทำนา	378	100.0	2	100	21.70	16.2
ทำสวนยางพารา	29	7.7	5	20	10.86	4.47
ทำสวนปาล์มน้ำมัน	37	9.8	3	35	14.46	9.99
ทำสวนไม้ผล	16	4.2	4	10	6.38	2.31
ทำสวนผัก	92	24.3	1	12	4.54	2.74
ทำไร่นาสวนผสม	121	32.0	1	23	5.93	3.84
ประมง	22	5.8	1	10	3.45	3.22
ปศุสัตว์	30	7.9	1	14	6.43	4.58

1.6 อาชีพของครัวเรือนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง จากการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง ได้ข้อสรุปผลการวิจัย ดังนี้ (ตารางที่ 4.6)

1.6.1 อาชีพหลัก พบว่า ครัวเรือนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในลุ่มน้ำปากพนังส่วนใหญ่(ร้อยละ 70.1) มีอาชีพหลักทำนา รองลงมาร้อยละ 13.0 มีอาชีพหลักทำไร่นาสวนผสม ร้อยละ 6.6 ทำอาชีพอื่น ๆ (รับราชการ รับจ้าง ค้าขาย) ร้อยละ 5.3 ทำสวนผัก ร้อยละ 4.0 ทำสวนยางพารา และร้อยละ 1.1 ทำสวนไม้ผล ตามลำดับ

1.6.2 อาชีพครอง พบว่า คราวเรือนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในลุ่มน้ำปากพนังเกือบครึ่ง (ร้อยละ 42.1) มีอาชีพรองเลี้ยงสัตว์ รองลงมาร้อยละ 30.7 มีอาชีพอื่น ๆ (รับจ้าง ค้าขาย) ร้อยละ 29.9 มีอาชีพทำนา ร้อยละ 24.9 มีอาชีพทำสวนผัก ร้อยละ 10.0 มีอาชีพทำไร่สวนผสม ร้อยละ 7.4 มีอาชีพทำประมง ร้อยละ 5.0 มีอาชีพทำสวนไม้ผล และร้อยละ 1.6 มีอาชีพทำสวนยางพารา

ตารางที่ 4.6 อาชีพของครัวเรือนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง

n = 378

รายการ	จำนวน (คน)	ค่า ร้อยละ	min.	max.	$\bar{X}$	S.D
อาชีพหลัก						
ทำนา	265	70.1				
ทำสวนยางพารา	15	4.0				
ทำสวนไม้ผล	4	1.1				
ทำสวนผัก	20	5.3				
ทำไร่สวนผสม	49	13.0				
อื่นๆ (รับราชการรับจ้างค้าขาย)	25	6.6				
อาชีพรอง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)						
ทำนา	113	29.9				
ทำสวนยางพารา	6	1.6				
ทำสวนไม้ผล	19	5.0				
ทำสวนผัก	94	24.9				
ทำไร่สวนผสม	38	10.0				
เลี้ยงสัตว์	159	42.1				
ประมง	28	7.4				
อื่นๆ (รับจ้าง ค้าขาย)	116	30.7				

1.7 รายได้ในครัวเรือนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง จากการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง ได้ข้อสรุปผลการวิจัย ดังนี้ (ตารางที่ 4.7)

1.7.1 รายได้ทั้งหมดในครัวเรือน พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกข้าวในลุ่มน้ำปากพนังจำนวนมากที่สุด(ร้อยละ 39.7) มีรายได้ทั้งหมดในครัวเรือน 50,001-100,000 บาท รองลงมาร้อยละ

22.8 มีรายได้ทั้งหมดในครัวเรือน 100,001 – 150,000 บาท ร้อยละ 17.5 มีรายได้ทั้งหมดในครัวเรือนมากกว่า 200,000 บาท ร้อยละ 10.6 มีรายได้ทั้งหมดในครัวเรือน 150,001 – 200,000 บาท และร้อยละ 22.8 มีรายได้ทั้งหมดในครัวเรือนน้อยกว่า 50,001 บาท โดยมีรายได้ทั้งหมดในครัวเรือนเฉลี่ย 130,560.70 บาท น้อยที่สุดคือ 20,000.00 บาท และมากที่สุด คือ 775,000.00 บาท

1.7.2 แหล่งรายได้หลักในครัวเรือน พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกข้าวในลุ่มน้ำปากพนังส่วนใหญ่ (ร้อยละ 70.1) มีรายได้หลักจากการทำนารายได้เฉลี่ย 107,002.80 บาท แหล่งรายได้หลักรองลงมาได้แก่ร้อยละ 13.0 จากไร่นาสวนผสมรายได้เฉลี่ย 55,510.20 บาท ร้อยละ 6.6 จากอื่น ๆ (รับจ้าง ค้าขาย รับราชการ) รายได้เฉลี่ย 70,880.00 บาท ร้อยละ 5.3 จากสวนผักรายได้เฉลี่ย 65,750.00 บาท ร้อยละ 4.0 จากสวนยางพารารายได้เฉลี่ย 150,000.00 บาท และร้อยละ 1.1 จากสวนไม้ผลรายได้เฉลี่ย 105,000.00 บาท

1.7.3 แหล่งรายได้รองในครัวเรือน พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกข้าวในลุ่มน้ำปากพนังเกือบครึ่ง (ร้อยละ 42.1) มีรายได้รองจากเลี้ยงสัตว์รายได้เฉลี่ย 17,541.50 บาท แหล่งรายได้รองรองลงมาได้แก่ ร้อยละ 39.9 จากทำนารายได้เฉลี่ย 24,432.60 บาท ร้อยละ 30.7 จากอาชีพอื่น ๆ (รับจ้าง ค้าขาย) รายได้เฉลี่ย 27,551.90 บาท ร้อยละ 24.9 จากทำสวนผักรายได้เฉลี่ย 22,627.70 บาท ร้อยละ 7.4 จากทำประมงรายได้เฉลี่ย 4,164.30 บาท ร้อยละ 5.0 จากทำสวนไม้ผลรายได้เฉลี่ย 16,210.50 บาท และร้อยละ 1.6 จากทำสวนยางพารารายได้เฉลี่ย 61,666.70 บาท

ตารางที่ 4.7 รายได้ในครัวเรือนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง

n = 378

รายได้	จำนวน (คน)	ค่า ร้อยละ	min.	max.	$\bar{X}$	S.D
รายได้ทั้งหมด(บาทต่อปี)			20,000.00	775,000.00	130,560.70	93,963.080
≤ 50,001	36	9.5				
50,001 – 100,000	150	39.7				
100,001 – 150,000	86	22.8				
150,001 – 200,000	40	10.6				
≥ 200,000	66	17.5				

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

n = 378

รายได้	จำนวน (คน)	ค่า ร้อยละ	min.	max.	$\bar{X}$	S.D
แหล่งรายได้หลัก						
ทำนา	265	70.1	6,000.00	775,000.00	107,002.80	96,589.100
ทำสวนยางพารา	15	4.0	25,000.00	200,000.00	150,000.00	54,739.600
ทำสวนไม้ผล	4	1.1	10,000.00	200,000.00	105,000.00	109,696.600
ทำสวนผัก	20	5.3	30,000.00	140,000.00	65,750.00	35,779.800
ทำไร่นาสวนผสม	49	13.0	10,000.00	200,000.00	55,510.20	37,294.500
อื่นๆ(รับจ้างค้ำพย)	25	6.6	35,000.00	120,000.00	70,880.00	33,312.100
แหล่งรายได้รอง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)						
ทำนา	113	39.9	3,000.00	135,360.00	24,432.60	23,671.100
ทำสวนยางพารา	6	1.6	30,000.00	120,000.00	61,666.70	45,240.100
ทำสวนไม้ผล	19	5.0	2,000.00	70,000.00	16,210.50	20,059.800
ทำสวนผัก	94	24.9	5,000.00	100,000.00	22,627.70	18,597.000
ทำไร่นาสวนผสม	38	10.0	5,000.00	50,000.00	22,936.80	12,348.000
เลี้ยงสัตว์	159	42.1	1,000.00	80,000.00	17,541.50	13,918.400
ประมง	28	7.4	1,500.00	15,000.00	4,164.30	3,751.7000
อื่นๆ (รับจ้าง ค้าขาย)	116	30.7	3,000.00	120,000.00	27,551.90	22,253.400

ตอนที่ 2 วิธีการส่งเสริมการเกษตรด้านการทำนาในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง

2.1 การถ่ายทอดความรู้ด้านการทำนาแก่เกษตรกรผู้ปลูกข้าวในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง จากการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างได้ข้อสรุปผลการวิจัย ดังนี้

2.1.1 จำนวนแหล่งความรู้ที่ได้รับ (ตารางที่ 4.8) พบว่าจากแหล่งความรู้ด้านการทำนา รวม 17 แหล่ง เกษตรกรผู้ปลูกข้าวในลุ่มน้ำปากพนังเกือบครึ่ง (ร้อยละ 42.6) ได้รับความรู้จาก 11-15 แหล่ง รองลงมาร้อยละ 33.3 ได้รับความรู้มากกว่า 15 แหล่ง และร้อยละ 24.1 ได้รับความรู้ น้อยกว่า 11 แหล่ง โดยเฉลี่ยจำนวนแหล่งความรู้ที่ได้รับประมาณ 13.86 แหล่ง จำนวนแหล่งความรู้ น้อยที่สุดที่เกษตรกรได้รับคือ 3.00 แหล่ง จำนวนแหล่งความรู้มากที่สุดที่เกษตรกรได้รับคือ 17.00 แหล่ง ตารางที่ 4.8 จำนวนแหล่งความรู้เกี่ยวกับการทำนาที่ครัวเรือนเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังได้รับ

ตารางที่ 4.8 จำนวนแหล่งความรู้ที่ได้รับ

n = 378

รายการ	จำนวน (คน)	ค่า ร้อยละ	min.	max.	$\bar{X}$	S.D
จำนวนแหล่งความรู้ (แหล่ง)			3.00	17.00	13.86	2.836
< 11	91	24.1				
11 - 15	161	42.6				
> 15	126	33.3				

2.1.2 แหล่งความรู้ด้านการทำนาที่เกษตรกรผู้ปลูกข้าวในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง

ได้รับ (ตารางที่ 4.9) พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกข้าวในลุ่มน้ำปากพนัง ได้รู้ความรู้ด้านการทำนาจากแหล่งต่าง ๆ รวม 17 แหล่ง เรียงลำดับแหล่งความรู้ตามจำนวนเกษตรกรที่ได้รับความรู้ ดังนี้ เกษตรกรผู้ปลูกข้าวในลุ่มน้ำปากพนังเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 99.2) ได้รู้ความรู้จากการอบรม รองลงมา ร้อยละ 97.6 ได้รู้ความรู้จากเจ้าหน้าที่เยี่ยมบ้าน/ไร่นา ร้อยละ 97.4 ได้รู้ความรู้จากโทรทัศน์ ร้อยละ 96.3 ได้รู้ความรู้จากศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล เกษตรกรผู้นำและเพื่อนบ้าน/ญาติ เท่ากัน ร้อยละ 95.5 ได้รู้ความรู้จากเอกสารคำแนะนำ ร้อยละ 90.5 ได้รู้ความรู้จากวิทยุทั่วไป ร้อยละ 87.6 ได้รู้ความรู้จากสิ่งพิมพ์ (วารสาร หนังสือพิมพ์) ร้อยละ 85.4 ได้รู้ความรู้จากแปลงสาธิต/แปลงเรียนรู้ ร้อยละ 82.5 ได้รู้ความรู้จากศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน ร้อยละ 76.5 ได้รู้ความรู้จากกลุ่มกิจกรรม ร้อยละ 68.5 ได้รู้ความรู้จากหอกระจายข่าว ร้อยละ 68.2 ได้รู้ความรู้จากวิทยุชุมชน ร้อยละ 64.3 ได้รู้ความรู้จากโรงเรียน เกษตรกร ร้อยละ 43.9 ได้รู้ความรู้จากทัศนศึกษาดูงาน และร้อยละ 40.0 ได้รู้ความรู้จากงานวันสาธิต ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 แหล่งความรู้เกี่ยวกับการทำนาที่ครัวเรือนเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังได้รับ

n = 378

แหล่งความรู้	จำนวน (คน)	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
1.การถ่ายทอดแบบรายบุคคล			
1.1 เพื่อนบ้าน/ญาติ	364	96.3	4
1.2 เกษตรกรผู้นำ	364	96.3	4
1.3 เจ้าหน้าที่ส่งเสริม	369	97.6	2

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

n = 378

แหล่งความรู้	จำนวน (คน)	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
1.4 แปลงสาธิต/เรียนรู้	323	85.4	8
1.5 ศูนย์บริการและถ่ายทอด ฯ	364	96.3	4
2. การถ่ายทอดแบบกลุ่ม			
2.1 ศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน	312	82.5	9
2.2 โรงเรียนเกษตรกร	243	64.3	13
2.3 กลุ่มกิจกรรม	289	76.5	10
2.4 อบรม	375	99.2	1
2.5 ทัศนศึกษาดูงาน	166	43.9	14
2.6 งานวันสาธิต	151	40.0	15
3. การถ่ายทอดแบบมวลชน			
3.1 เอกสารคำแนะนำ	361	95.5	5
3.2 สิ่งพิมพ์	331	87.6	7
3.3 หอกระจายข่าว	259	68.5	11
3.4 วิทยุชุมชน	258	68.2	12
3.5 วิทยุทั่วไป	342	90.5	6
3.6 โทรทัศน์	368	97.4	3

2.1.3 ระดับความรู้เกี่ยวกับการทำนาที่เกษตรกรในพื้นที่ดุ่มน้ำปากพนัง ได้รับจากแหล่งความรู้รวม 17 แหล่ง (ตารางที่ 4.10) พบว่าระดับความรู้สูงสุดที่เกษตรกรได้รับคือปานกลาง จากแหล่งความรู้รวม 10 แหล่ง เรียงตามลำดับ ดังนี้ (1) จากการอบรมมีค่าเฉลี่ย 3.26 (2) จากศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนมีค่าเฉลี่ย 3.25 (3) จากโรงเรียนเกษตรกรมีค่าเฉลี่ย 3.21 (4) จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเกษตรเยี่ยมบ้าน/ไร่นามีค่าเฉลี่ย 3.01 (5) จากเกษตรกรผู้นำมีค่าเฉลี่ย 2.93 (6) จากเพื่อนบ้าน/ญาติมีค่าเฉลี่ย 2.86 (7) จากศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยี การเกษตรประจำตำบลมีค่าเฉลี่ย 2.85 (8) จากโทรทัศน์มีค่าเฉลี่ย 2.68 (9) จากงานวันสาธิตมีค่าเฉลี่ย 2.63 และ (10) จากกลุ่มกิจกรรมมีค่าเฉลี่ย 2.61 ส่วนที่เหลือ 7 แหล่ง เกษตรกรได้รับความรู้ในระดับน้อย เรียงตามลำดับ ดังนี้ (1) จากทัศนศึกษามีค่าเฉลี่ย 2.56 (2) จากแปลงสาธิต/แปลงเรียนรู้มีค่าเฉลี่ย 2.42 (3) จาก

วิทยุชุมชนมีค่าเฉลี่ย 2.32 (4) จากเอกสารคำแนะนำมีค่าเฉลี่ย 2.29 (5) จากหอกระจายข่าวมีค่าเฉลี่ย 2.25 (6) จากวิทยุทั่วไปมีค่าเฉลี่ย 2.05 และ (7) จากสิ่งพิมพ์(วารสาร หนังสือพิมพ์) มีค่าเฉลี่ย 1.99

ตารางที่ 4.10 ระดับความรู้เกี่ยวกับการทำนาที่เกษตรกรได้รับจากแหล่งต่างๆ

n = 378

แหล่งความรู้	ไม่ได้ รับ	ได้รับความรู้ระดับ (จำนวน / ร้อยละ)					$\bar{X}$	S.D	ความหมาย
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด			
1.การถ่ายทอดแบบรายบุคคล									
1.1 เพื่อนบ้าน/ญาติ	14 (3.7)	36 (9.5)	59 (15.6)	191 (50.5)	75 (19.8)	3 (0.8)	2.86	0.883	ปานกลาง
1.2 เกษตรกรผู้นำ	14 (3.7)	27 (7.1)	73 (19.3)	164 (43.4)	98 (25.9)	2 (0.5)	2.93	0.886	ปานกลาง
1.3 เจ้าหน้าที่ส่งเสริม	9 (2.4)	19 (5.0)	77 (20.4)	161 (42.6)	106 (28.0)	6 (1.6)	3.01	0.876	ปานกลาง
1.4 แปลงสาธิต/เรียนรู้	55 (14.6)	68 (18.0)	105 (27.8)	95 (25.1)	55 (14.6)	0 (0.0)	2.42	1.004	น้อย
1.5 ศูนย์บริการ ฯ	14 (3.7)	34 (9.0)	92 (24.3)	140 (37.0)	91 (24.1)	7 (1.9)	2.85	0.965	ปานกลาง
2.การถ่ายทอดแบบกลุ่ม									
2.1 ศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน	66 (17.5)	8 (2.1)	52 (13.8)	123 (32.5)	112 (29.6)	17 (4.5)	3.25	0.886	ปานกลาง
2.2 โรงเรียนเกษตรกร	135 (35.7)	8 (2.1)	31 (8.2)	117 (31.0)	76 (20.1)	11 (2.9)	3.21	0.843	ปานกลาง
2.3 กลุ่มกิจกรรม	89 (23.5)	45 (11.9)	79 (20.9)	109 (28.8)	56 (14.8)	0 (0.0)	2.61	0.969	ปานกลาง
2.4 อบรม	3 (0.8)	9 (2.4)	64 (16.9)	152 (40.2)	121 (32.0)	29 (7.7)	3.26	0.913	ปานกลาง
2.5 ทัศนศึกษาดูงาน	212 (56.1)	29 (7.7)	50 (13.2)	56 (14.8)	27 (7.1)	4 (1.1)	2.56	1.035	น้อย
2.6 งานวันสาธิต	227 (60.1)	26 (6.9)	37 (9.8)	55 (14.6)	33 (8.7)	0 (0.0)	2.63	1.010	ปานกลาง

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

n = 378

แหล่งความรู้	ไม่ได้ รับ	ได้รับความรู้ระดับ (จำนวน / ร้อยละ)					$\bar{X}$	S.D	ความหมาย
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด			
2.6 งานวันอาทิตย์	227 (60.1)	26 (6.9)	37 (9.8)	55 (14.6)	33 (8.7)	0 (0.0)	2.63	1.010	ปานกลาง
3. การถ่ายทอดแบบมวลชน									
3.1 เอกสารคำแนะนำ	17 (4.5)	92 (24.3)	121 (32.0)	101 (26.7)	44 (11.6)	3 (0.8)	2.29	1.006	น้อย
3.2 สิ่งพิมพ์	47 (12.4)	129 (34.1)	106 (28.0)	66 (17.5)	30 (7.9)	0 (0.0)	1.99	0.977	น้อย
3.3 หอกระจายข่าว	119 (31.5)	71 (18.8)	79 (20.9)	83 (22.0)	26 (6.9)	0 (0.0)	2.25	0.968	น้อย
3.4 วิทยุชุมชน	120 (31.7)	56 (14.8)	98 (25.9)	70 (18.5)	34 (9.0)	0 (0.0)	2.32	0.958	น้อย
3.5 วิทยุทั่วไป	36 (9.5)	90 (23.8)	175 (46.3)	47 (12.4)	30 (7.9)	0 (0.0)	2.05	0.866	น้อย
3.6 โทรทัศน์	10 (2.6)	38 (10.1)	128 (33.9)	130 (34.4)	65 (17.2)	7 (1.9)	2.66	0.949	ปานกลาง

2.2 การรวมกลุ่มทางการเกษตรของครัวเรือนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง จากการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างได้ข้อสรุปผลการวิจัย ดังนี้ (ตารางที่ 4.11) จำนวนกลุ่มทางการเกษตรที่เป็นสมาชิก พบว่าครัวเรือนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในลุ่มน้ำปากพนังส่วนใหญ่ (ร้อยละ 69.1) ได้เป็นสมาชิก 1-2 กลุ่ม รองลงมาร้อยละ 16.9 ได้เป็นสมาชิกมากกว่า 2 กลุ่มและร้อยละ 16.9 ไม่ได้เป็นสมาชิก โดยกลุ่มทางการเกษตรที่เป็นสมาชิก ครัวเรือนเกษตรกรในลุ่มน้ำปากพนังส่วนใหญ่ (ร้อยละ 76.2) เป็นสมาชิกกลุ่มส่งเสริมการเกษตร รองลงมาร้อยละ 44.2 เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร ร้อยละ 21.7 เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 11.6 เป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และร้อยละ 2.6 เป็นสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร

ตารางที่ 4.11 การเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตรของครัวเรือนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง

n = 378

รายการ	จำนวน (คน)	ค่า ร้อยละ	min.	max.	$\bar{X}$	S.D
จำนวนกลุ่มที่เป็นสมาชิก (กลุ่ม)			0.00	5.00	1.56	1.015
ไม่เป็นสมาชิก	53	14.0				
เป็น 1 – 2 กลุ่ม	261	69.1				
เป็น > 2 กลุ่ม	64	16.9				
ประเภทกลุ่มที่เป็นสมาชิก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)						
กลุ่มขุดเกษตรกร	10	2.6				
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	44	11.6				
กลุ่มเกษตรกร	167	44.2				
กลุ่มส่งเสริมการเกษตร	288	76.2				
วิสาหกิจชุมชน	82	21.7				

2.3 การร่วมกิจกรรมส่งเสริมการเกษตรด้านการทำนาของครัวเรือนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง จากการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างได้ข้อสรุปผลการวิจัย ดังนี้ (ตารางที่ 4.12)

2.3.1 จำนวนกิจกรรมส่งเสริมการเกษตรด้านการทำนาที่เข้าร่วม พบว่า กิจกรรมที่ได้ส่งเสริมการทำนาในลุ่มน้ำปากพนังรวม 4 กิจกรรม ครัวเรือนเกษตรกรในลุ่มน้ำปากพนังเกินครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 54.2) ได้เข้าร่วม 2 กิจกรรม รองลงมา ร้อยละ 32.3 ได้เข้าร่วม 3 กิจกรรม ร้อยละ 7.9 ได้เข้าร่วม 4 กิจกรรม และร้อยละ 5.6 ได้เข้าร่วม 1 กิจกรรม โดยจำนวนกิจกรรมที่ได้เข้าร่วมเฉลี่ย 2.43 กิจกรรม จำนวนน้อยที่สุดที่ได้เข้าร่วม คือ 1.00 กิจกรรม และจำนวนที่ได้เข้าร่วมมากที่สุด คือ 4.00 กิจกรรม

2.3.2 กิจกรรมส่งเสริมการเกษตรด้านการทำนาที่เข้าร่วม พบว่า ครัวเรือนเกษตรกรในลุ่มน้ำปากพนังทุกครัวเรือน (ร้อยละ 100.0) ได้เข้าร่วมอบรมด้านการทำนา รองลงมาคือ ร้อยละ 70.9 เข้าร่วมศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน ร้อยละ 56.4 เข้าร่วมจัดทำแปลงเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว และร้อยละ 16.4 เข้าร่วมจัดทำแปลงสาธิตถ่ายทอดเทคโนโลยี

ตารางที่ 4.12 การร่วมกิจกรรมส่งเสริมการเกษตรด้านการทำนา

n = 378

รายการ	จำนวน (คน)	ค่า ร้อยละ	min.	max.	$\bar{X}$	S.D
จำนวนกิจกรรมที่ได้เข้าร่วม			1.00	4.00	2.43	0.718
1	21	5.6				
2	205	54.2				
3	122	32.3				
4	30	7.9				
กิจกรรมการที่เข้าร่วม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)						
ศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน	268	70.9				
แปลงสาธิตถ่ายทอดเทคโนโลยี	62	16.4				
แปลงเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว	213	56.4				
อบรม	378	100.0				

2.4 การสนับสนุนปัจจัยการผลิตการทำนาแก่ครัวเรือนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง จากการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างได้ข้อสรุปผลการวิจัย ดังนี้ (ตารางที่ 4.13)

2.4.1 จำนวนชนิดปัจจัยการผลิตที่ได้รับสนับสนุน พบว่า ชนิดปัจจัยการผลิตที่สนับสนุนรวม 4 ชนิด ครัวเรือนเกษตรกรในกลุ่มน้ำปากพนังเกินครึ่ง (ร้อยละ 53.2) ได้รับ 2 ชนิด รองลงมาร้อยละ 37.0 ได้รับ 1 ชนิด ร้อยละ 6.1 ได้รับ 3 ชนิด และร้อยละ 3.7 ไม่ได้รับสนับสนุนปัจจัยการผลิต โดยจำนวนชนิดปัจจัยการผลิตที่ได้รับเฉลี่ย 1.62 ชนิด จำนวนชนิดปัจจัยการผลิตน้อยที่สุดที่ได้รับคือไม่ได้รับการสนับสนุน และจำนวนชนิดปัจจัยการผลิตที่ได้รับมากที่สุดคือ 4.00 ชนิด

2.4.2 ชนิดปัจจัยการผลิตที่ได้รับสนับสนุน พบว่า ครัวเรือนเกษตรกรในกลุ่มน้ำปากพนังเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 94.4) ได้รับเมล็ดพันธุ์ข้าว รองลงมาร้อยละ 57.7 ได้รับปุ๋ยเคมี และร้อยละ 9.5 ได้รับปุ๋ยอินทรีย์

ตารางที่ 4.13 การสนับสนุนปัจจัยการผลิตแก่ครัวเรือนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง

n = 378

รายการ	จำนวน (คน)	ค่า ร้อยละ	min.	max.	$\bar{X}$	S.D
จำนวนชนิดปัจจัยการผลิตที่ได้รับ			0.00	3.00	1.62	0.658
ไม่ได้รับ	14	3.7				
ได้รับ 1 ชนิด	140	37.0				
ได้รับ 2 ชนิด	201	53.2				
ได้รับ 3 ชนิด	23	6.1				
ชนิดปัจจัยการผลิตที่ได้รับ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)						
เมล็ดพันธุ์ข้าว	357	94.4				
ปุ๋ยเคมี	218	57.7				
ปุ๋ยอินทรีย์	36	9.5				

ตอนที่ 3 สภาพการทำนาของเกษตรกรในลุ่มน้ำปากพนัง

3.1 สภาพทั่วไปในการทำนาของเกษตรกรในลุ่มน้ำปากพนัง จากการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างได้ข้อสรุปผลการวิจัย ดังนี้ (ตารางที่ 4.14)

ลักษณะพื้นที่นาของเกษตรกรในลุ่มน้ำปากพนังส่วนใหญ่ (ร้อยละ 64.0) เป็นนาข้าว ส่วนที่เหลือ (ร้อยละ 36.0) เป็นนาชลประทาน จำนวนครั้งที่เกษตรกรในลุ่มน้ำปากพนังทำนาในรอบปีส่วนใหญ่ (ร้อยละ 68.8) ทำนา 2 ครั้ง ส่วนที่เหลือ (ร้อยละ 31.2) ทำนา 1 ครั้ง สำหรับวิธีการทำนาครั้งที่ 1 เกษตรกรในลุ่มน้ำปากพนังส่วนใหญ่ (ร้อยละ 86.8) ทำนาหว่านน้ำตม รองลงมาร้อยละ 11.1 ทำนาหว่านข้าวแห้ง และร้อยละ 2.1 ทำนาค้ำ และวิธีการทำนาครั้งที่ 2 เกษตรกรในลุ่มน้ำปากพนังเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 99.2) ทำนาหว่านน้ำตม ส่วนที่เหลือ (ร้อยละ 0.8) ทำนาค้ำ

ตารางที่ 4.14 สภาพทั่วไปในการทำนาของเกษตรกรในกลุ่มน้ำปากพนัง

n = 378

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ลักษณะพื้นที่นา		
นาชลประทาน	136	36.0
น่าน้ำฝน	242	64.0
จำนวนครั้งที่ทำนาในรอบปี		
1 ครั้ง	118	31.2
2 ครั้ง	260	68.8
วิธีการทำนา ครั้งที่ 1		
ปักดำ	8	2.1
หว่านน้ำตม	328	86.8
หว่านข้าวแห้ง	42	11.1
วิธีการทำนา ครั้งที่ 2		
ปักดำ	2	0.8
หว่านน้ำตม	258	99.2

3.2 เนื้อที่ทำนาในรอบปีของเกษตรกรในกลุ่มน้ำปากพนัง จากการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างได้ข้อสรุปผลการวิจัย ดังนี้ (ตารางที่ 4.15)

3.2.1 เนื้อที่ทำนาครั้งที่ 1 พบว่าเกษตรกรในกลุ่มน้ำปากพนังครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 48.7) ทำนาครั้งที่ 1 มีเนื้อที่ทำนา 11 – 30 ไร่ รองลงมาร้อยละ 36.8 มีเนื้อที่ทำนาน้อยกว่า 11 ไร่ และร้อยละ 14.5 มีเนื้อที่ทำนามากกว่า 30 ไร่ โดยในการทำนาครั้งที่ 1 มีเนื้อที่ทำนาเฉลี่ย 20.98 ไร่ เนื้อที่ทำนาน้อยที่สุด 2.00 ไร่ และเนื้อที่ทำนามากที่สุด 100.00 ไร่

3.2.2 เนื้อที่ทำนาครั้งที่ 2 พบว่าเกษตรกรในกลุ่มน้ำปากพนังเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 46.9) ทำนาครั้งที่ 2 มีเนื้อที่ทำนา 11 – 30 ไร่ รองลงมาร้อยละ 33.1 มีเนื้อที่ทำนาน้อยกว่า 11 ไร่ และร้อยละ 20.0 มีเนื้อที่ทำนามากกว่า 30 ไร่ โดยในการทำนาครั้งที่ 2 มีเนื้อที่ทำนาเฉลี่ย 22.83 ไร่ เนื้อที่ทำนาน้อยที่สุด 2.00 ไร่ และเนื้อที่ทำนามากที่สุด 100.00 ไร่

3.2.3 **เนื้อที่ทำนาทั้งปี** โดยรวมเนื้อที่ทำนาครั้งที่ 1 กับครั้งที่ 2 พบว่า เกษตรกรในลุ่มน้ำปากพนังเกินครึ่ง (ร้อยละ 54.5) มีเนื้อที่ทำนาทั้งปีระหว่าง 11 – 50 ไร่ รองลงมาร้อยละ 24.3 มีเนื้อที่ทำนาทั้งปีมากกว่า 50 ไร่ และร้อยละ 21.2 มีเนื้อที่ทำนาทั้งปีน้อยกว่า 11 ไร่ โดยเนื้อที่ทำนาทั้งปีเฉลี่ย 36.68 ไร่ เนื้อที่ทำนาน้อยที่สุด 4.00 ไร่ และเนื้อที่ทำนามากที่สุด 200.00 ไร่

ตารางที่ 4.15 เนื้อที่ทำนาของเกษตรกรในลุ่มน้ำปากพนัง

เนื้อที่ทำนา	จำนวน (คน)	ค่า ร้อยละ	min.	max.	$\bar{X}$	S.D
ครั้งที่ 1 (ไร่) n=378			2.00	100.00	20.98	16.120
≤ 11	139	36.8				
11 – 30	184	48.7				
≥ 30	55	14.5				
ครั้งที่ 2 (ไร่) n=260			2.00	100.00	22.83	16.930
≤ 11	86	33.1				
11 – 30	122	46.9				
≥ 30	52	20.0				
รวมทั้งปี (ไร่) n=378			4.00	200.00	36.68	30.823
≤ 11	80	21.2				
11 – 50	206	54.5				
≥ 50	92	24.3				

3.3 **พันธุ์ข้าวที่เกษตรกรในลุ่มน้ำปากพนังปลูกมากที่สุด** จากการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างได้ข้อสรุปผลการวิจัย ดังนี้ (ตารางที่ 4.16) ในการทำนาครั้งที่ 1 เกษตรกรในลุ่มน้ำปากพนังส่วนใหญ่ (ร้อยละ 70.9) ปลูกข้าวพันธุ์ชัยนาท 1 รองลงมาร้อยละ 10.0 ปลูกข้าวพันธุ์เสียด ร้อยละ 9.3 ปลูกข้าวพันธุ์เล็บนก ร้อยละ 5.0 ปลูกข้าวพันธุ์ปทุมธานีและร้อยละ 4.8 ปลูกข้าวพันธุ์ กข. 25 และในการทำนาครั้งที่ 2 เกษตรกรในลุ่มน้ำปากพนังเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 95.4) ปลูกข้าวพันธุ์ชัยนาท 1 ส่วนที่เหลือร้อยละ 2.3 ปลูกข้าวพันธุ์เสียด ร้อยละ 1.5 ปลูกข้าวพันธุ์ปทุมธานี และร้อยละ 0.8 ปลูกข้าวพันธุ์ กข. 33

ตารางที่ 4.16 พันธุ์ข้าวที่เกษตรกรในกลุ่มน้ำปากพั้งปลูกมากที่สุด

พันธุ์ข้าวที่ปลูก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ครั้งที่ 1 n=378		
ชัยนาท 1	268	70.9
เฉื่อย	38	10.0
เล็บนก	35	9.3
ปทุมธานี	19	5.0
กข 25	18	4.8
ครั้งที่ 2 n=260		
ชัยนาท 1	248	95.4
เฉื่อย	4	1.5
ปทุมธานี	6	2.3
กข 33	2	0.8

3.4 อัตราเมล็ดพันธุ์ที่เกษตรกรในกลุ่มน้ำปากพั้งใช้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่ม

ตัวอย่างได้ข้อสรุปผลการวิจัย ดังนี้ (ตารางที่ 4.17) ในการทำนาครั้งที่ 1 เกษตรกรในกลุ่มน้ำปากพั้งเกินครึ่ง (ร้อยละ 56.6) ใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวอัตรา 21 – 30 กิโลกรัมต่อไร่ รองลงมาร้อยละ 34.7 ใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวน้อยกว่าอัตรา 21 กิโลกรัมต่อไร่ และร้อยละ 8.7 ใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวมากกว่าอัตรา 30 กิโลกรัมต่อไร่ โดยอัตราเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ใช้เฉลี่ย 25.72 กิโลกรัมต่อไร่ ใช้น้อยที่สุด 10.00 กิโลกรัมต่อไร่ และใช้มากที่สุด 50.00 กิโลกรัมต่อไร่ ส่วนการทำนาครั้งที่ 2 เกษตรกรในกลุ่มน้ำปากพั้งส่วนใหญ่ (ร้อยละ 69.6) ใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวอัตรา 21 – 30 กิโลกรัมต่อไร่ รองลงมาร้อยละ 20.0 ใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวน้อยกว่าอัตรา 21 กิโลกรัมต่อไร่ และร้อยละ 10.4 ใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวมากกว่าอัตรา 30 กิโลกรัมต่อไร่ โดยอัตราเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ใช้เฉลี่ย 28.03 กิโลกรัมต่อไร่ ใช้น้อยที่สุด 10.00 กิโลกรัมต่อไร่ และใช้มากที่สุด 50.00 กิโลกรัมต่อไร่

ตารางที่ 4.17 อัตราเมล็ดพันธุ์ข้าวที่เกษตรกรในกลุ่มน้ำปากพั้งใช้ทำนา

อัตราเมล็ดพันธุ์ (กก./ไร่)	จำนวน (คน)	ค่า ร้อยละ	min.	max.	$\bar{X}$	S.D
ทำนาครั้งที่ 1 n=378			10.00	50.00	25.72	7.630
< 21	131	34.7				
21 - 30	214	56.6				
> 30	33	8.7				
ทำนาครั้งที่ 2 n=260			10.00	50.00	28.03	6.390
< 21	52	20.0				
21 - 30	181	69.6				
> 30	27	10.4				

3.5 ผลผลิตข้าวเฉลี่ยต่อไร่ที่เกษตรกรในกลุ่มน้ำปากพั้งได้รับจากการทำนา จากการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างได้ข้อสรุปผลการวิจัย ดังนี้ (ตารางที่ 4.18) ในการทำนาครั้งที่ 1 เกษตรกรในกลุ่มน้ำปากพั้งเกือบครึ่ง (ร้อยละ 45.8) ได้รับผลผลิตข้าวเฉลี่ย 401 – 600 กิโลกรัมต่อไร่ รองลงมา ร้อยละ 40.5 ได้รับผลผลิตข้าวเฉลี่ยน้อยกว่า 401 กิโลกรัมต่อไร่ และร้อยละ 13.7 ได้รับผลผลิตข้าวเฉลี่ยมากกว่า 600 กิโลกรัมต่อไร่ โดยเฉลี่ยผลผลิตข้าวเฉลี่ย 461.98 กิโลกรัมต่อไร่ ผลผลิตข้าวเฉลี่ยต่ำสุด 200.00 กิโลกรัมต่อไร่ และผลผลิตข้าวเฉลี่ยสูงสุด 830.00 กิโลกรัมต่อไร่ ส่วนในการทำนาครั้งที่ 2 เกษตรกรในกลุ่มน้ำปากพั้งครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 52.3) ได้รับผลผลิตข้าวเฉลี่ย 401 – 600 กิโลกรัมต่อไร่ รองลงมา ร้อยละ 26.5 ได้รับผลผลิตข้าวเฉลี่ยน้อยกว่า 401 กิโลกรัมต่อไร่ และร้อยละ 21.2 ได้รับผลผลิตข้าวเฉลี่ยมากกว่า 600 กิโลกรัมต่อไร่ โดยเฉลี่ยผลผลิตข้าวเฉลี่ย 502.49 กิโลกรัมต่อไร่ ผลผลิตข้าวเฉลี่ยต่ำสุด 200.00 กิโลกรัมต่อไร่ และผลผลิตข้าวเฉลี่ยสูงสุด 800.00 กิโลกรัมต่อไร่

ตารางที่ 4.18 ผลผลิตข้าวเฉลี่ยต่อไร่ที่เกษตรกรในกลุ่มน้ำปากพนังได้รับจากการทำนาในรอบปี

ผลผลิต (กก./ไร่)	จำนวน (คน)	ค่า ร้อยละ	min.	max.	$\bar{X}$	S.D
ครั้งที่ 1 (กก.ต่อไร่) n=378			200.00	830.00	461.98	125.700
< 401	153	40.5				
401 - 600	173	45.8				
> 600	52	13.7				
ครั้งที่ 2 (กก.ต่อไร่) n=260			200.00	800.00	502.49	121.900
< 401	69	26.5				
401 - 600	136	52.3				
> 600	55	21.2				

3.6 ผลผลิตข้าว ราคาและรายได้ที่เกษตรกรในกลุ่มน้ำปากพนังได้รับจากการทำนา จาก
การวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างได้ข้อสรุปผลการวิจัย ดังนี้ (ตารางที่ 4.19)

ผลผลิตข้าวทั้งปี พบว่าเกษตรกรในกลุ่มน้ำปากพนังครึ่งหนึ่ง(ร้อยละ 52.7) ได้รับ
ผลผลิตข้าวทั้งปี 5,001 – 25,000 กิโลกรัม รองลงมาร้อยละ 27.5 ได้รับผลผลิตข้าวทั้งปีน้อยกว่า
5,001 กิโลกรัม และร้อยละ 19.8 ได้รับผลผลิตข้าวทั้งปีมากกว่า 25,000 กิโลกรัม โดยเฉลี่ยผลผลิต
ข้าวที่ได้รับทั้งปี 16,483.86 กิโลกรัม ผลผลิตข้าวที่ได้รับทั้งปีน้อยที่สุด 1,000.00 กิโลกรัม และ
ผลผลิตข้าวที่ได้รับมากที่สุด 155,000.00 กิโลกรัม

ราคาข้าวเฉลี่ย พบว่าเกษตรกรในกลุ่มน้ำปากพนังเกินครึ่ง(ร้อยละ 64.6) ขายข้าวได้
ราคาเฉลี่ย 5 บาท/กิโลกรัม รองลงมาร้อยละ 23.0 ขายข้าวได้ราคาเฉลี่ยน้อยกว่า 5 บาท/กิโลกรัม
และร้อยละ 12.4 ขายข้าวได้ราคาเฉลี่ยมากกว่า 5 บาท/กิโลกรัม โดยเฉลี่ยราคาข้าวเฉลี่ยที่ขาย 5.09
บาท/กิโลกรัม ราคาข้าวเฉลี่ยที่ขายได้ต่ำสุด 4.50 บาท/กิโลกรัม และราคาข้าวเฉลี่ยที่ขายได้สูงสุด 8.00 บาท/กิโลกรัม

รายได้จากข้าว พบว่าเกษตรกรในกลุ่มน้ำปากพนังครึ่งหนึ่ง(ร้อยละ 50.0) มีรายได้
จากข้าว 30,000 – 130,000 บาท/ปี รองลงมาร้อยละ 30.2 มีรายได้จากข้าวน้อยกว่า 30,000 บาท/ปี
และร้อยละ 19.8 มีรายได้จากข้าวมากกว่า 130,000 บาท/ปี โดยเฉลี่ยมีรายได้จากข้าว 82,427.60
บาท/ปี รายได้จากข้าวที่ได้รับต่ำสุด 4,800.00 บาท/ปี และรายได้จากข้าวที่ได้รับมากที่สุด
775,000.00 บาท/ปี

ตารางที่ 4.19 ผลผลิตข้าว ราคาและรายได้ที่เกษตรกรในกลุ่มน้ำปากพองได้รับจากการทำนา

n = 378

รายการ	จำนวน (คน)	ค่า ร้อยละ	min.	max.	$\bar{X}$	S.D
ผลผลิตข้าวทั้งปี (กก.)			1,000.00	155,000.00	16,483.86	18,196.390
< 5001	104	27.5				
5,001 – 25,000	199	52.7				
> 25000	75	19.8				
ราคาข้าวเฉลี่ย (บาท/กก.)			4.50	8.00	5.09	0.562
< 5.0	87	23.0				
5.0	244	64.6				
> 5.0	47	12.4				
รายได้จากข้าว (บาท/ปี)			4,800.00	775,000.00	82,427.60	90,116.740
< 30,000	114	30.2				
30,000 – 130,000	189	50.0				
> 130,000	75	19.8				

ตอนที่ 4 การปฏิบัติตามเทคโนโลยีการผลิตข้าวที่เหมาะสมสำหรับการทำงานในกลุ่มน้ำปากพอง

4.1 จำนวนขั้นตอนที่เกษตรกรในกลุ่มน้ำปากพองปฏิบัติตามเทคโนโลยีการผลิตข้าวที่เหมาะสมสำหรับการทำงานซึ่งประกอบด้วย 17 ขั้นตอน จากการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างได้ข้อสรุปผลการวิจัย ดังนี้ (ตารางที่ 4.20) เกษตรกรในกลุ่มน้ำปากพองเกินครึ่ง (ร้อยละ 65.6) ได้ปฏิบัติตามขั้นตอนเทคโนโลยีการผลิตข้าวที่เหมาะสมสำหรับการทำงานจำนวน 11 – 15 ขั้นตอน รองลงมา ร้อยละ 25.9 ได้ปฏิบัติตามน้อยกว่า 11 ขั้นตอน และร้อยละ 8.5 ได้ปฏิบัติตามมากกว่า 15 ขั้นตอน โดยจำนวนขั้นตอนที่ปฏิบัติตามเฉลี่ย 13.01 ขั้นตอน ปฏิบัติตามน้อยที่สุดคือ 5.00 ขั้นตอน และปฏิบัติตามมากที่สุดคือ 17.00 ขั้นตอน

ตารางที่ 4.20 จำนวนขั้นตอนที่เกษตรกรในกลุ่มน้ำปากพองปฏิบัติตามเทคโนโลยีการผลิตข้าวที่เหมาะสม

n = 378

รายการ	จำนวน (คน)	ค่า ร้อยละ	min.	max.	$\bar{X}$	S.D
จำนวนขั้นตอน			5.00	17.00	13.01	2.332
< 11	98	25.9				
11 - 15	248	65.6				
> 15	32	8.5				

4.2 ขั้นตอนเทคโนโลยีการผลิตข้าวที่เหมาะสมที่เกษตรกรในกลุ่มน้ำปากพองปฏิบัติ

ตามจากการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างได้ข้อสรุปผลการวิจัย ดังนี้ (ตารางที่ 4.21) จากขั้นตอนเทคโนโลยีการผลิตข้าวที่เหมาะสมสำหรับการทำนาซึ่งประกอบด้วย 17 ขั้นตอน มีเพียงขั้นตอนเดียวที่เกษตรกรในกลุ่มน้ำปากพองทุกราย (ร้อยละ 100.0) ได้ปฏิบัติตามคือการให้ปุ๋ยเคมี ขั้นตอนที่เกษตรกรส่วนใหญ่ปฏิบัติตามมี 13 ขั้นตอน เรียงลำดับตามจำนวนเกษตรกรที่ได้ปฏิบัติตามดังนี้ (1) ร้อยละ 99.5ปฏิบัติตามการเตรียมพื้นที่โดยการไถตะ (2) ร้อยละ 98.4 ปฏิบัติตามการเก็บเกี่ยวข้าวที่ระยะเหมาะสม (3) ร้อยละ 94.7 ปฏิบัติตามการป้องกันและกำจัดศัตรูข้าวโดยการตรวจแปลงนา (4) ร้อยละ 93.4ปฏิบัติตามการเตรียมพื้นที่โดยการไถแปร (5) ร้อยละ 92.9 ปฏิบัติตามการแช่และหุ้มเมล็ดพันธุ์ก่อนปลูก (6) ร้อยละ 91.0 ปฏิบัติตามการควบคุมวัชพืชโดยควบคุมระดับน้ำ (7) ร้อยละ 86.2 ปฏิบัติตามการป้องกันกำจัดศัตรูข้าวโดยกำจัดพืชอาศัยของศัตรูข้าว (8) ร้อยละ 85.2 ปฏิบัติตามการเปลี่ยนการใช้พันธุ์ข้าว (9) ร้อยละ 82.8 ปฏิบัติตามการป้องกันกำจัดศัตรูข้าวโดยอนุรักษ์ศัตรูธรรมชาติ (10) ร้อยละ 81.5 ปฏิบัติตามการป้องกันกำจัดศัตรูข้าวโดยใช้สารเคมีตามคำแนะนำ (11) ร้อยละ 74.6 ปฏิบัติตามการควบคุมวัชพืชโดยกำจัดด้วยมือ (12) ร้อยละ 73.8 ปฏิบัติตามการควบคุมวัชพืชโดยใช้สารเคมีตามคำแนะนำ (13) ร้อยละ 71.4 ปฏิบัติตามการทดสอบความงอกของเมล็ด ส่วนที่เหลือ 3 ขั้นตอนเกษตรกรปฏิบัติตามน้อยคือ (1) ร้อยละ 32.8 ปฏิบัติตามการป้องกันกำจัดศัตรูข้าวโดยวิธีกล (2) ร้อยละ 27.5 ปฏิบัติตามการเตรียมพื้นที่โดยหว่านปุ๋ยหมัก/ปุ๋ยคอกในแปลงนา และ (3) ร้อยละ 15.6 ปฏิบัติตามการเตรียมพื้นที่โดยใช้ปุ๋ยพืชสดในแปลงนา

ตารางที่ 4.21 ขั้นตอนเทคโนโลยีการผลิตข้าวที่เหมาะสมที่เกษตรกรในกลุ่มน้ำปากพองปฏิบัติตาม

n = 378

ขั้นตอน	จำนวน (คน)	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
การเตรียมพันธุ์			
1) เปลี่ยนการใช้พันธุ์ข้าว	322	85.2	9
2) ทดสอบความงอกของเมล็ด	270	71.4	14
3) แช่และหุ้มเมล็ดพันธุ์ก่อนปลูก	351	92.9	6
การเตรียมพื้นที่			
4) หว่านปุ๋ยหมัก/ปุ๋ยคอกในแปลงนา	104	27.5	16
5) ใช้ปุ๋ยพืชสดในแปลงนา	59	15.6	17
6) ไถตะ	376	99.5	2
7) ไถแปร	353	93.4	5
การให้ปุ๋ยเคมี			
8) ให้ปุ๋ยเคมี	378	100.0	1
การป้องกันกำจัดศัตรูข้าว			
9) ตรวจแปลงนา	358	94.7	4
10) กำจัดพืชอาศัยของศัตรูข้าว	326	86.2	8
11) อนุรักษ์ศัตรูธรรมชาติ	313	82.8	10
12) ป้องกันกำจัดโดยวิธีกล	124	32.8	15
13) ใช้สารเคมีตามคำแนะนำ	308	81.5	11
การควบคุมวัชพืช			
14) ควบคุมระดับน้ำ	344	91.0	7
15) กำจัดวัชพืชด้วยมือ	282	74.6	12
16) ใช้สารเคมีตามคำแนะนำ	279	73.8	13
เก็บเกี่ยวข้าวที่ระยะเหมาะสม			
17) เก็บเกี่ยวระยะพลับพลึง	372	98.4	3

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทำนาในลุ่มน้ำปากพนัง

5.1 ประเด็นปัญหาที่เกษตรกรในลุ่มน้ำปากพนังประสบในการทำนาในลุ่มน้ำปากพนัง

จากการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างได้ข้อสรุปผลการวิจัย ดังนี้ (ตารางที่ 4.22) ประเด็นปัญหาทั้งด้านการผลิต ด้านการตลาด ด้านการส่งเสริมและด้านอื่นๆ รวมทั้งหมด 15 ประเด็น พบว่าเกษตรกรเกือบทั้งหมด(ร้อยละ 99.2) ประสบปัญหาทุกด้าน โดยจำนวนเกษตรกรที่ประสบปัญหาในแต่ละด้านมีดังนี้ ร้อยละ 98.4 ประสบปัญหาด้านการผลิต ร้อยละ 97.9 ประสบปัญหาด้านการตลาด ร้อยละ 94.4 ประสบปัญหาด้านการส่งเสริม และร้อยละ 90.0 ประสบปัญหาด้านอื่น ๆ

สำหรับประเด็นปัญหาเรียงลำดับตามจำนวนเกษตรกรที่ประสบปัญหาดังนี้ (1) ร้อยละ 98.2 ประสบปัญหาศัตรูข้าวระบาด และพ่อค้า/โรงสีกดราคาเท่ากัน (2) ร้อยละ 96.8 ประสบปัญหาตลาด/ผู้รับซื้อมีน้อย (3) ร้อยละ 96.3 ประสบปัญหาผลผลิตข้าวเฉลี่ยต่อไร่ต่ำ (4) ร้อยละ 96.0 ประสบปัญหาคุณภาพข้าวไม่ได้มาตรฐาน (5) ร้อยละ 95.5 ประสบปัญหาการสนับสนุนต่างๆ ไม่ต่อเนื่อง (6) ร้อยละ 95.0 ประสบปัญหาขาดการสนับสนุนปัจจัยการผลิต (7) ร้อยละ 93.9 ประสบปัญหาไม่มีแหล่งจำหน่ายที่ชัดเจน (8) ร้อยละ 92.3 ประสบปัญหาขาดแหล่งเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี (9) ร้อยละ 91.8 ประสบปัญหาน้ำท่วมแปลงนา (10) ร้อยละ 91.0 ประสบปัญหาการถ่ายทอดเทคโนโลยีมีน้อย (11) ร้อยละ 89.4 ประสบปัญหาน้ำไม่เพียงพอกับการทำนา (12) ร้อยละ 88.6 ประสบปัญหาขาดการรวมกลุ่มผู้ปลูกข้าว (13) ร้อยละ 55.3 ประสบปัญหาดินไม่เหมาะสมกับการทำนา และ (14) ร้อยละ 24.3 ประสบปัญหาน้ำเค็มเข้าแปลงนา

ตารางที่ 4.22 ประเด็นปัญหาที่เกษตรกรในลุ่มน้ำปากพนังประสบในการทำนา

n = 378			
ประเด็นปัญหา	จำนวน (คน)	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
ปัญหาทุกด้าน	375	99.2	
1. ปัญหาด้านการผลิต	372	98.4	
1.1 ขาดแหล่งเมล็ดพันธุ์ดี	349	92.3	8
1.2 ผลผลิตข้าวเฉลี่ยต่อไร่ต่ำ	364	96.3	3
1.3 คุณภาพข้าวไม่ได้มาตรฐาน	363	96.0	4
1.4 ศัตรูข้าวระบาด	371	98.2	1

ตารางที่ 4.22 (ต่อ)

n = 378

ประเด็นปัญหา	จำนวน (คน)	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
2. ปัญหาด้านการตลาด	370	97.9	
2.1 ไม่มีแหล่งจำหน่ายที่ชัดเจน	355	93.9	7
2.2 ตลาด/ผู้รับซื้อน้อย	366	96.8	2
2.3 พ่อค้า/โรงสีกดราคา	371	98.2	1
3. ปัญหาด้านการส่งเสริม	357	94.4	
3.1 ขาดการรวมกลุ่มผู้ปลูกข้าว	335	88.6	12
3.2 ขาดการสนับสนุนปัจจัยการผลิต	359	95.0	6
3.3 การถ่ายทอดเทคโนโลยียังน้อย	344	91.0	10
3.4 การสนับสนุนไม่ต่อเนื่อง	361	95.5	5
4. ปัญหาด้านอื่น ๆ	340	90.0	
4.1 น้ำไม่เพียงพอสำหรับการทำนา	338	89.4	11
4.2 น้ำท่วมแปลงนา	347	91.8	9
4.3 น้ำเค็มเข้าแปลงนา	92	24.3	14
4.4 ดินไม่เหมาะสมกับการทำนา	209	55.3	13

5.2 ระดับปัญหาที่เกษตรกรในกลุ่มน้ำปากพนังประสบในการทำนาในกลุ่มน้ำปากพนัง
ทั้งปัญหาด้านการผลิต การตลาด การส่งเสริมและอื่น ๆ รวมทั้งหมด 15 ประเด็น จากการวิเคราะห์
ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างได้ข้อสรุปผลการวิจัย ดังนี้ (ตารางที่ 4.23)

5.2.1 ระดับปัญหารวมทุกด้าน พบว่าเกษตรกรในกลุ่มน้ำปากพนังเกือบครึ่ง (ร้อยละ 48.5) ประสบปัญหาในระดับปานกลาง ระดับปัญหาที่เกษตรกรประสบจำนวนรองลงมาคือ ร้อยละ 26.1 ประสบปัญหาระดับน้อย ร้อยละ 12.5 ประสบปัญหาระดับมาก ร้อยละ 11.7 ประสบปัญหาระดับน้อยที่สุด และร้อยละ 1.1 ประสบปัญหาระดับมากที่สุด โดยระดับปัญหารวมทุกด้านที่เกษตรกรประสบเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

5.2.2 ระดับปัญหาด้านการผลิต พบว่า เกษตรกรในกลุ่มน้ำปากพนังจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 36.6) ประสบปัญหาในระดับมาก ระดับปัญหาที่เกษตรกรประสบจำนวนรองลงมาคือร้อยละ 30.4 ประสบปัญหาระดับปานกลาง ร้อยละ 18.3 ประสบปัญหาระดับน้อย ร้อยละ 7.5 ประสบปัญหาระดับมากที่สุด และร้อยละ 7.3 ประสบปัญหาระดับน้อยที่สุด โดยระดับปัญหาด้าน

การผลิตที่เกษตรกรประสบผลอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับการวิเคราะห์แยกรายประเด็นปัญหาพบว่า ประเด็นที่มีระดับปัญหาสูงสุด คือ ระดับมาก ได้แก่ ศัตรูข้าวระบาด ส่วนประเด็นอื่น ๆ มีปัญหาระดับปานกลาง ได้แก่ ขาดแหล่งเมล็ดพันธุ์ดี ผลผลิตข้าวเฉลี่ยต่อไร่ต่ำและคุณภาพข้าวไม่ได้มาตรฐาน

5.2.3 ระดับปัญหาด้านการตลาด พบว่า เกษตรกรในกลุ่มน้ำปากพวงจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 36.8) ประสบปัญหาระดับมากที่สุด ระดับปัญหาที่เกษตรกรประสบจำนวนรองลงมา คือ ร้อยละ 22.7 ประสบปัญหาระดับมาก ร้อยละ 23.0 ประสบปัญหาระดับปานกลาง ร้อยละ 10.5 ประสบปัญหาระดับน้อย และร้อยละ 7.0 ประสบปัญหาระดับน้อยที่สุด โดยระดับปัญหาด้านการตลาดที่เกษตรกรประสบผลอยู่ในระดับมาก สำหรับการวิเคราะห์แยกรายประเด็นปัญหาพบว่า ประเด็นที่มีระดับปัญหาสูงสุด คือ ระดับมาก ได้แก่ ไม่มีแหล่งจำหน่ายที่ชัดเจน และพ่อค้า/โรงสีกดราคา ส่วนประเด็นที่เหลือมีระดับปัญหาระดับปานกลาง ได้แก่ ตลาด/ผู้รับซื้อยังมีน้อย

5.2.4 ระดับปัญหาด้านการส่งเสริม พบว่า เกษตรกรในกลุ่มน้ำปากพวงจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 39.5) ประสบปัญหาระดับปานกลาง ระดับปัญหาที่เกษตรกรประสบจำนวนรองลงมา คือ ร้อยละ 20.7 ประสบปัญหาระดับน้อย ร้อยละ 19.3 ประสบปัญหาระดับมาก ร้อยละ 13.7 ประสบปัญหาระดับน้อยที่สุด และร้อยละ 6.7 ประสบปัญหาระดับมากที่สุด โดยระดับปัญหาด้านการส่งเสริมที่เกษตรกรประสบผลอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับการวิเคราะห์แยกรายประเด็นปัญหาพบว่า ทุกประเด็นมีปัญหาระดับปานกลาง ได้แก่ ขาดการรวมกลุ่มผู้ปลูกข้าว ขาดการสนับสนุนปัจจัยการผลิต การถ่ายทอดเทคโนโลยียังมีน้อย และการสนับสนุนต่าง ๆ ไม่ต่อเนื่อง

5.2.5 ระดับปัญหาด้านอื่น ๆ พบว่าเกษตรกรในกลุ่มน้ำปากพวงจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 57.1) ประสบปัญหาระดับน้อยที่สุด ระดับปัญหาที่เกษตรกรประสบจำนวนรองลงมาคือ ร้อยละ 21.2 ประสบปัญหาระดับน้อย ร้อยละ 13.2 ประสบปัญหาระดับปานกลาง ร้อยละ 6.2 ประสบปัญหาระดับมาก และร้อยละ 2.3 ประสบปัญหาระดับมากที่สุด โดยระดับปัญหาด้านอื่น ๆ ที่เกษตรกรประสบผลอยู่ในระดับน้อย สำหรับการวิเคราะห์แยกรายประเด็นปัญหาพบว่า ประเด็นที่มีระดับปัญหาสูงสุด คือ ระดับปานกลาง ได้แก่ มีน้ำไม่เพียงพอสำหรับการทำนา และน้ำท่วมแปลงนา ส่วนประเด็นที่เหลือมีระดับปัญหาน้อย ได้แก่ น้ำเค็มเข้าแปลงนาและดินไม่เหมาะสมกับการทำนา

ตารางที่ 4.23 ระดับปัญหาที่เกษตรกรในกลุ่มน้ำปากพวงประสบในการทำนาในพื้นที่กลุ่มน้ำปากพวง

n = 378

ประเด็นปัญหา	ไม่มี ปัญหา	มีปัญหา ระดับ (จำนวน / ร้อยละ)					$\bar{X}$	S.D	ความ หมาย
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด			
ปัญหารวมทุกด้าน	3 (0.8)	44 (11.7)	98 (26.1)	182 (48.5)	47 (12.5)	4 (1.1)	2.74	0.732	ปานกลาง
1. ปัญหา	6 (1.6)	27 (7.3)	68 (18.3)	113 (30.4)	136 (36.6)	28 (7.5)	3.05	0.859	ปานกลาง
ด้านการผลิต									
1.1 ขาดแหล่งเมล็ดพันธุ์ดี	29 (7.7)	38 (10.1)	47 (12.4)	174 (46.0)	64 (16.9)	26 (6.9)	2.98	1.027	ปานกลาง
1.2 ผลผลิตข้าวเฉลี่ยต่อไร่ต่ำ	14 (3.7)	21 (5.6)	57 (15.1)	179 (47.4)	96 (25.4)	11 (2.9)	3.05	0.878	ปานกลาง
1.3 คุณภาพข้าวไม่ได้มาตรฐาน	15 (4.0)	26 (6.9)	57 (15.1)	172 (45.5)	97 (25.7)	11 (2.9)	3.03	0.913	ปานกลาง
1.4 ศัตรูข้าวระบาด	7 (1.9)	23 (6.1)	43 (11.4)	86 (22.8)	104 (27.5)	115 (30.4)	3.66	1.205	มาก
2. ปัญหา	8 (2.1)	26 (7.0)	39 (10.5)	85 (23.0)	84 (22.7)	136 (36.8)	3.52	1.137	มาก
ด้านการตลาด									
2.1 ไม่มีแหล่งจำหน่ายที่ชัดเจน	23 (6.1)	34 (9.0)	32 (8.5)	72 (19.0)	132 (34.9)	85 (22.5)	3.57	1.218	มาก
2.2 ตลาด/ผู้รับซื้อน้อย	12 (3.2)	38 (10.1)	37 (9.8)	101 (26.7)	130 (34.4)	60 (15.9)	3.37	1.179	ปานกลาง
2.3 พ่อค้า/โรงสีกดราคา	7 (1.9)	11 (2.9)	27 (7.1)	53 (14.0)	131 (34.7)	149 (39.4)	4.02	1.051	มาก
3. ปัญหา	21 (5.6)	49 (13.7)	74 (20.7)	141 (39.5)	69 (19.3)	24 (6.7)	2.74	1.044	ปานกลาง
ด้านการส่งเสริม									
3.1 ขาดการรวมกลุ่มผู้ปลูกข้าว	43 (11.4)	44 (11.6)	69 (18.3)	101 (26.7)	93 (24.6)	28 (7.4)	2.98	1.160	ปานกลาง
3.2 ขาดการสนับสนุนปัจจัยการผลิต	19 (5.0)	38 (10.1)	49 (13.0)	140 (37.0)	99 (26.2)	33 (8.7)	3.11	1.093	ปานกลาง

ตารางที่ 4.23 (ต่อ)

n = 378

ประเด็นปัญหา	ไม่มี ปัญหา	มีปัญหา ระดับ (จำนวน / ร้อยละ)					$\bar{X}$	S.D	ความ หมาย
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด			
3.3 การถ่ายทอด เทคโนโลยียังน้อย	34 (9.0)	42 (11.1)	93 (24.6)	150 (39.7)	40 (10.6)	19 (5.0)	2.71	1.008	ปานกลาง
3.4 การสนับสนุน ไม่ต่อเนื่อง	17 (4.5)	38 (10.1)	68 (18.0)	139 (36.8)	82 (21.7)	34 (9.0)	3.02	1.103	ปานกลาง
4. ปัญหา ด้านอื่น ๆ	38 (10.0)	194 (57.1)	72 (21.2)	45 (13.2)	21 (6.2)	8 (2.3)	1.86	0.968	น้อย
4.1 น้ำไม่เพียงพอ สำหรับการทำนา	40 (4.6)	25 (6.6)	52 (13.8)	90 (23.8)	114 (30.2)	57 (15.1)	3.37	1.152	ปานกลาง
4.2 น้ำท่วมแปลงนา	31 (8.2)	32 (8.5)	105 (27.8)	117 (31.0)	66 (17.5)	27 (7.1)	2.86	1.075	ปานกลาง
4.3 น้ำเค็มเข้าแปลงนา	286 (75.7)	32 (8.5)	44 (11.6)	3 (0.8)	4 (1.1)	9 (2.4)	2.06	1.203	น้อย
4.4 ดินไม่เหมาะสม กับการทำนา	169 (44.7)	81 (21.4)	31 (8.2)	60 (15.9)	20 (5.3)	17 (4.5)	2.33	1.298	น้อย

5.3 ข้อเสนอแนะจากเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังสำหรับการพัฒนาอาชีพการทำนา

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นคำถามเปิดให้เกษตรกรระบุข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาอาชีพการทำนาในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ผลการวิเคราะห์แยกออกเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้

5.3.1 ด้านการผลิต

- 1) สนับสนุนให้เกษตรกรเปลี่ยนพันธุ์ข้าวอย่างต่อเนื่อง
- 2) ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรผลิตและใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวที่ดี
- 3) ส่งเสริมการใช้พันธุ์ข้าวที่ให้ผลผลิตสูง
- 4) ควรสนับสนุนปัจจัยการผลิตราคาถูก เช่น น้ำมัน ปุ๋ย สารป้องกันและกำจัด

ศัตรูพืช

น้ำนมข้าว

6) ติดตามป้องกันกำจัดศัตรูข้าวก่อนที่จะระบาดในพื้นที่เช่นหอยเชอรี่ แมลงหาคูด

7) ควรส่งเสริมการใช้ปุ๋ยหมัก/ปุ๋ยชีวภาพ เพื่อลดต้นทุนการผลิตและอนุรักษ์

8) ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรสามารถนำไปปฏิบัติได้ถูกต้อง ตามขั้นตอน

การผลิตโดยการจัดทำแปลงเรียนรู้ และดูงาน

9) ควรสร้างระบบชลประทานครอบคลุมพื้นที่ ส่งน้ำเข้านาสะดวกและมีน้ำ

ตลอดปี

10) ปรับพื้นที่แปลงนาให้เสมอช่วยทำให้การจัดการต่าง ๆ สะดวกขึ้น

11) จัดระบบการทำนาโดยให้เกษตรกรวางแผนทำนาในช่วงเวลาเดียวกัน

5.3.2 ด้านการตลาด

1) การประกันราคา ควรให้สอดคล้องกับต้นทุนการผลิต ตรงตามช่วงเวลาเก็บ

เกี่ยว

2) ควรส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อขายข้าว สร้างพลังต่อรองกับพ่อค้า

3) ประสานให้มีพ่อค้า/ผู้ประกอบการ/โรงสี เข้ามารับซื้อข้าวในพื้นที่ให้มาก

ขึ้น

4) จัดตั้งตลาดกลางข้าวให้มีการแข่งขันในการซื้อขายข้าว

5) ควรกำหนดราคาข้าวที่ชัดเจน ให้ราคาที่เป็นธรรม ซึ่งควรจะสูงกว่าปัจจุบัน

เนื่องจากปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ราคาสูงขึ้น

5.3.3 ด้านการส่งเสริม

1) การส่งเสริมควรดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จริงจัง เชิงรุก ชัดเจนและทัน

ฤดูกาล

2) ให้การสนับสนุนตามความต้องการของเกษตรกร เช่นการปรับพื้นที่เลี้ยงปลาใน

นาข้าว เมล็ดพันธุ์ข้าว ปัจจัยการผลิตและความรู้

3) ควรพัฒนางานส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง ให้เกษตรกรได้รับผลผลิตคู่กับการ

ลงทุน

4) ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อรับความรู้ สนับสนุนปัจจัยการผลิต

กลุ่มชลประทาน และสนับสนุนโครงการต่าง ๆ

5) ส่งเสริมการทำปุ๋ยหมัก/ปุ๋ยอินทรีย์ เพื่อช่วยลดต้นทุน เพิ่มผลผลิตและ

อนุรักษ์

พันธุ์ดี

6) ส่งเสริมพันธุ์ข้าวที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ จัดทำแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว

7) สนับสนุนการแปรรูปข้าวส่งจำหน่ายนอกพื้นที่

5.3.4 ด้านอื่น ๆ

- 1) พัฒนาระบบคันคลอง/คูระบายน้ำออกจากพื้นที่อย่างทั่วถึง
- 2) ประสานชลประทานขุดลอกเหมือง/คลองส่งน้ำ ป้องกันการตื้นเขิน
- 3) ควรร่วมวิเคราะห์ปัญหา/ความต้องการกับเกษตรกร
- 4) ควรปรับพื้นที่แปลงนาให้มีระดับสม่ำเสมอ เพื่อความสะดวกในการจัดการผลิต
- 5) พัฒนาระบบชลประทานให้ทั่วถึงทุกพื้นที่แปลงนา
- 6) ปรับปรุงถนนในการขนส่งผลผลิตจากพื้นที่ต่าง ๆ สู่อู่ตลาดภายนอกพื้นที่
- 7) ขอให้จัดรูปที่ดินดำเนินการให้แล้วเสร็จ เกษตรกรลุ่มน้ำปากพนังจะได้หาขาย

ตอนที่ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการส่งเสริมการเกษตรและสภาพพื้นฐานของเกษตรกร เป้าหมายกับการพัฒนาอาชีพการทำนาในลุ่มน้ำปากพนัง

การวิจัยครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน (Stepwise Regression Analysis) หาความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการส่งเสริมการเกษตร ซึ่งประกอบด้วยการถ่ายทอดความรู้ การรวมกลุ่ม ส่งเสริมการเกษตร การร่วมกิจกรรมส่งเสริมการทำนาและการสนับสนุนปัจจัยการผลิต และสภาพพื้นฐานของเกษตรกรเป้าหมายกับการพัฒนาอาชีพการทำนาได้แก่ การปฏิบัติตามเทคโนโลยีการผลิตข้าวที่เหมาะสม ผลผลิตข้าวเฉลี่ยต่อไร่ และรายได้ทั้งหมดของครัวเรือน

6.1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรที่ใช้วิเคราะห์ มีดังนี้ (ตารางที่ 4.24)

6.1.1 การถ่ายทอดความรู้ด้านการทำนา เกษตรกรในลุ่มน้ำปากพนังได้รับความรู้จากแหล่งต่าง ๆ เฉลี่ย 13.86 แหล่ง จากแหล่งความรู้ทั้งหมด 17 แหล่ง โดยแหล่งความรู้ที่ได้รับมีระดับความรู้ด้านการทำนาเฉลี่ยระดับปานกลางได้แก่ (1) เพื่อนบ้าน/ญาติพี่น้อง (2) เกษตรกรผู้นำ (3) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร (4) ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล (5) ศูนย์ข้าวชุมชน และ (6) การอบรม แหล่งความรู้ที่ได้รับมีระดับความรู้ด้านการทำนาเฉลี่ยระดับน้อยได้แก่ (1) แปลงสาธิต/เรียนรู้ (2) โรงเรียนเกษตรกร (3) กลุ่มกิจกรรม (4) ทัศนศึกษา (5) เอกสารคำแนะนำ (6) วิทยุทั่วไป และ (7) โทรทัศน์ และแหล่งความรู้ที่ได้รับมีระดับความรู้ด้านการทำนาเฉลี่ยระดับน้อยที่สุดได้แก่ (1) งานวันสาธิต (2) สิ่งพิมพ์ (3) หอกระจายข่าว และ (4) วิทยุชุมชน

6.1.2 การรวมกลุ่มส่งเสริมการเกษตร พบว่า เกษตรกรในลุ่มน้ำปากพนังเป็นสมาชิกกลุ่มส่งเสริมการเกษตร โดยเฉลี่ย 1.56 กลุ่ม

6.1.3 การร่วมกิจกรรมส่งเสริมการทำนา พบว่า เกษตรกรในลุ่มน้ำปากพนังได้เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการทำนาโดยเฉลี่ย 2.43 กิจกรรม

6.1.4 การสนับสนุนปัจจัยการผลิต พบว่า เกษตรกรลุ่มน้ำปากพนังได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตโดยเฉลี่ย 1.62 ชนิด

6.1.5 สภาพพื้นฐานของเกษตรกรเป้าหมาย พบว่า เกษตรกรลุ่มน้ำปากพนังโดยเฉลี่ยมีอายุ 48.77 ปี สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา(ป.6/ป.7) มีแรงงานเกษตรในครัวเรือน 2.52 คน มีที่ดินทำนา 21.70 ไร่และทำนา 1.69 ครั้งต่อปี

ตารางที่ 4.24 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ตัวแปรอิสระ		
1. วิธีการส่งเสริมการเกษตร		
1.1 การถ่ายทอดความรู้ด้านการทำนา		
1.1.1 จำนวนแหล่งความรู้ที่ได้รับ	13.86	2.836
1.1.2 การถ่ายทอดความรู้แบบรายบุคคล		
1) ระดับความรู้ที่ได้รับจากเพื่อนบ้าน/ญาติ	2.76	1.020
2) ระดับความรู้ที่ได้รับจากเกษตรกรผู้นำ	2.82	1.030
3) ระดับความรู้ที่ได้รับจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริม	2.94	0.980
4) ระดับความรู้ที่ได้รับจากแปลงสาธิต/เรียนรู้	2.07	1.260
5) ระดับความรู้ที่ได้รับจากศูนย์บริการ ฯ	2.74	1.090
1.1.3 การถ่ายทอดความรู้แบบกลุ่ม		
1) ระดับความรู้ที่ได้รับจากศูนย์ข้าวชุมชน	2.68	1.470
2) ระดับความรู้ที่ได้รับจากโรงเรียนเกษตรกร	2.06	1.680
3) ระดับความรู้ที่ได้รับจากกลุ่มกิจกรรม	1.99	1.400
4) ระดับความรู้ที่ได้รับจากอบรม	3.23	0.950
5) ระดับความรู้ที่ได้รับจากทัศนศึกษา	2.12	1.440
6) ระดับความรู้ที่ได้รับจากงานวันสาธิต	1.05	1.440
1.1.4 การถ่ายทอดความรู้แบบมวลชน		
1) ระดับความรู้ที่ได้รับจากเอกสารคำแนะนำ	2.19	1.090
2) ระดับความรู้ที่ได้รับจากสิ่งพิมพ์	1.74	1.130
3) ระดับความรู้ที่ได้รับจากหอกระจายข่าว	1.54	1.320
4) ระดับความรู้ที่ได้รับจากวิทยุชุมชน	1.58	1.340
5) ระดับความรู้ที่ได้รับจากวิทยุทั่วไป	1.85	1.020
6) ระดับความรู้ที่ได้รับจากโทรทัศน์	2.59	1.030
1.2 การรวมกลุ่มส่งเสริมการเกษตร		
1.2.1 จำนวนกลุ่มที่เป็นสมาชิก	1.56	1.016
1.3 การร่วมกิจกรรมส่งเสริมการทำนา		
1.3.1 จำนวนกิจกรรมที่เข้าร่วม	2.43	0.718

ตารางที่ 4.24 (ต่อ)

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1.4 การสนับสนุนปัจจัยการผลิต		
1.4.1 จำนวนชนิดปัจจัยที่ได้รับ	1.62	0.658
2. สภาพพื้นฐานของเกษตรกรเป้าหมาย		
2.1 อายุของเกษตรกร (ปี)	48.77	10.790
2.2 การศึกษาของเกษตรกร	2.23	1.280
2.3 แรงงานเกษตรในครัวเรือน (คน)	2.52	1.095
2.4 ที่ดินทำนา (ไร่)	21.70	16.200
2.5 จำนวนครั้งที่ทำนาในรอบปี (ครั้ง)	1.69	0.470
ตัวแปรตาม		
1. การปฏิบัติตามเทคโนโลยีการผลิตข้าวที่เหมาะสม	13.01	2.332
2. ผลผลิตเฉลี่ยครั้งที่ 1 (กก.)	461.98	125.700
3. รายได้ทั้งหมดของครัวเรือน (บาท)	130,560.70	93,963.080

6.2 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้วิเคราะห์

ตัวแปรอิสระที่ใช้วิเคราะห์ในครั้งนี้มีทั้งหมด 26 ตัว แยกเป็นตัวแปรด้านต่างๆ ดังนี้ ตัวแปรด้านวิธีการส่งเสริมการเกษตรจำนวน 18 ตัว ได้แก่ (1) จำนวนแหล่งความรู้ที่ได้รับ (2) ความรู้จากเพื่อนบ้าน/ญาติ (3) ความรู้จากเกษตรกรผู้นำ (4) ความรู้จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริม (5) ความรู้จากแปลงสาธิต/เรียนรู้ (6) ความรู้จากศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล (7) ความรู้จากศูนย์ข้าวชุมชน (8) ความรู้จากโรงเรียนเกษตรกร (9) ความรู้จากกลุ่มกิจกรรม (10) ความรู้จากอบรม (11) ความรู้จากทัศนศึกษา (12) ความรู้จากงานวันสาธิต (13) ความรู้จากเอกสารคำแนะนำ (14) ความรู้จากสิ่งพิมพ์ (15) ความรู้จากหอกระจายข่าว (16) ความรู้จากวิทยุชุมชน (17) ความรู้จากวิทยุทั่วไป และ (18) ความรู้จากโทรทัศน์ ตัวแปรด้านการรวมกลุ่มส่งเสริมการเกษตรจำนวน 1 ตัว ได้แก่ จำนวนกลุ่มที่เป็นสมาชิก ตัวแปรด้านการร่วมกิจกรรมส่งเสริมการทำนาจำนวน 1 ตัว ได้แก่ จำนวนกิจกรรมที่เข้าร่วมและตัวแปรด้านการสนับสนุนปัจจัยการผลิตจำนวน 1 ตัว ได้แก่ จำนวนชนิดปัจจัยที่ได้รับ ส่วนตัวแปรสภาพพื้นฐานของเกษตรกรเป้าหมายจำนวน 5 ตัว ได้แก่ (1) อายุ (2) การศึกษา (3) แรงงานเกษตรในครัวเรือน (4) ที่ดินทำนา และ (5) จำนวนครั้งที่ทำนาในรอบปี

ผลจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่ใช้วิเคราะห์รวมทั้งสิ้น 26 ตัว พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้งหมดอยู่ในเงื่อนไขที่ยอมรับได้คือไม่เกิน 0.800 (ตารางที่ 4.25)

ตารางที่ 4.25 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์

[illegible]

ตารางที่ 4.25 (ต่อ)

ตัวแปร	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
1.Nokn	.510	.615	.469	.430	.298	.427	.434	.379	.051	-.192	.162	.003	-.196
2.Neib	.289	.145	-.009	.223	.313	.089	.214	-.033	-.001	.019	-.002	.156	-.014
3.Cof	.404	.401	.311	.258	.341	.344	.249	.294	-.021	-.126	.045	.052	-.097
4.Kt	.281	.290	.036	.240	.161	.087	.261	.159	.106	-.060	.167	-.023	-.095
5.Plot	.300	.363	.182	.210	.127	.171	.350	.090	.042	-.037	.122	.007	-.128
6.Tcent	.372	.446	.279	.281	.305	.306	.269	.247	.055	-.104	.146	.003	-.223
7.Scent	.254	.483	.287	.182	.365	.523	.514	.500	.064	-.195	.182	.003	-.043
8.Ffs	.299	.437	.212	.129	.294	.524	.485	.324	.121	-.261	.162	.106	-.022
9.Grop	.453	.608	.364	.327	.344	.515	.444	.347	.076	-.221	.212	-.012	-.104
10.Train	.258	.227	-.077	.174	.222	.094	.250	.062	.194	-.098	.149	-.022	.007
11.Trip	.375	.490	.357	.395	.147	.267	.215	.254	.042	-.013	.046	-.003	-.311
12.Dem	.471	.459	.246	.328	.293	.320	.311	.191	.014	-.073	.052	.063	-.205
13.Manu	.514	.417	.316	.462	.386	.261	.211	.139	.032	-.041	.043	-.076	-.216
14.Print		.462	.367	.487	.431	.236	.257	.135	.039	-.075	.090	.028	-.251
15.Ncent			.533	.429	.350	.315	.359	.242	-.003	-.071	.217	-.082	-.236
16.Cradi				.501	.235	.296	.111	.224	-.103	.028	.052	-.187	-.418
17.Gradi					.450	.089	.179	.110	-.082	.109	.059	-.093	-.399
18.Tv						.366	.287	.116	.002	-.055	.095	.031	-.115
19.Nogr							.459	.439	-.055	-.119	.018	.066	-.012
20.Noact								.470	-.039	-.032	.211	.093	.196
21.Nosub									-.118	-.015	-.004	.129	.070
22.Age										-.472	.156	-.085	.043
23.Eucat											-.158	-.022	-.067
24.Aglab												-.032	-.081
25.Pdland													.209
26.Nopd													

6.3 การวิเคราะห์ถดถอยแบบขั้นตอน ความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการส่งเสริมการเกษตร และสภาพพื้นฐานของเกษตรกรเป้าหมายกับการพัฒนาอาชีพทำนาในลุ่มน้ำปากพนัง ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ 26 ตัวและตัวแปรตาม 3 ตัว ดังนี้

6.3.1 การวิเคราะห์ถดถอยแบบขั้นตอนความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการส่งเสริม

การเกษตรและสภาพพื้นฐานของเกษตรกรเป้าหมายกับการปฏิบัติตามเทคโนโลยีการผลิตข้าวที่เหมาะสม ผลจากการวิเคราะห์ (ตารางที่ 4.26) พบว่าตัวแปรอิสระที่ใช้วิเคราะห์ทั้งหมด 26 ตัว มีตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามเทคโนโลยีการผลิตข้าวที่เหมาะสมจำนวน 7 ตัว โดยตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญมี 5 ตัว คือ (1)ระดับความรู้ที่ได้รับจากวิทยุทั่วไป (2)ระดับความรู้ที่ได้รับจากงานวันสาธิต (3)ระดับความรู้ที่ได้รับจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริม (4)จำนวนครั้งที่ทำนาในรอบปี และ(5)ที่ดินทำนา ส่วนตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์เชิงลบอย่างมีนัยสำคัญมี 2 ตัวคือ (1)ระดับความรู้ที่ได้รับจากการอบรม และ(2)แรงงานเกษตรในครัวเรือน จากตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามเทคโนโลยีการผลิตข้าวที่เหมาะสม รวม 7 ตัวสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงได้ร้อยละ 30.0 และสมการที่ได้จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอนมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.000 มีดังนี้

$$\text{Tech} = 8.830 + 0.619\text{Gradi} + 0.402\text{Demo} + 0.366\text{Kt} - 0.277\text{Train} + 1.622\text{Nopd} \\ + 0.029\text{Pdland} - 0.369\text{Aglab}$$

ตารางที่ 4.26 การวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอนของการปฏิบัติตามเทคโนโลยีการผลิตข้าวที่เหมาะสม

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย	T
1. วิธีการส่งเสริมการเกษตร		
1.1 ระดับความรู้ที่ได้รับจากวิทยุทั่วไป	0.619	5.357
1.2 ระดับความรู้ที่ได้รับจากงานวันสาธิต	0.402	5.295
1.3 ระดับความรู้ที่ได้รับจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริม	0.366	2.968
1.4 ระดับความรู้ที่ได้รับจากการอบรม	-0.277	-2.228
2. สภาพพื้นฐานของเกษตรกรเป้าหมาย		
2.1 จำนวนครั้งที่ทำนาในรอบปี	1.622	6.658
2.2 ที่ดินทำนา	0.029	4.490
2.3 แรงงานเกษตรในครัวเรือน	-0.369	-3.910
ค่าคงที่	8.830	13.626
R ² = 0.300 SEE = 1.970 F = 22.623 Sig. F = .000		

6.3.2 การวิเคราะห์ถดถอยแบบขั้นตอน ความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการส่งเสริม

การเกษตรและสภาพพื้นฐานของเกษตรกรเป้าหมายกับผลผลิตข้าวเฉลี่ยต่อไร่จากการทำนาครั้งที่ 1 ผลจากการวิเคราะห์(ตารางที่ 4.27) พบว่า ตัวแปรอิสระที่ใช้วิเคราะห์ทั้งหมด 26 ตัว มีตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับผลผลิตข้าวเฉลี่ยต่อไร่จากการทำนาครั้งที่ 1 จำนวน 5 ตัว โดยตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ มี 3 ตัว คือ (1)ระดับความรู้ที่ได้รับจากวิทยุทั่วไป (2)ระดับความรู้ที่ได้รับจากอบรม และ(3)จำนวนครั้งที่ทำนาในรอบปี และตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์เชิงลบอย่างมีนัยสำคัญ มี 2 ตัว คือ (1)ระดับความรู้ที่ได้รับจากโทรทัศน์ และ(2)ระดับความรู้ที่ได้รับจากวิทยุชุมชน จากตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับผลผลิตข้าวเฉลี่ยต่อไร่จากการทำนาครั้งที่ 1 รวม 5 ตัว สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงได้ร้อยละ 23.0 และสมการที่ได้จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอนมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.000 มีดังนี้

$$\begin{aligned} \text{Ryield} = & 193.709 + 36.438\text{Gradi} + 16.163\text{Train} - 13.022\text{Tv} - 11.854\text{Cradi} \\ & + 118.860\text{Nopd} \end{aligned}$$

ตารางที่ 4.27 การวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอนของผลผลิตข้าวเฉลี่ยต่อไร่

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย	T
1. วิธีการส่งเสริมการเกษตร		
1.1 ระดับความรู้ที่ได้รับจากวิทยุทั่วไป	36.438	4.932
1.2 ระดับความรู้ที่ได้รับจากอบรม	16.163	2.569
1.3 ระดับความรู้ที่ได้รับจากโทรทัศน์	-13.022	-2.055
1.4ระดับความรู้ที่ได้รับจากวิทยุชุมชน	-11.854	-2.269
2. สภาพพื้นฐานของเกษตรกรเป้าหมาย		
2.1 จำนวนครั้งที่ทำนาในรอบปี	118.860	8.551
ค่าคงที่	193.709	5.366
R ² = .230 SEE = 111.060 F = 22.194 Sig. F = .000		

6.3.3 การวิเคราะห์ถดถอยแบบขั้นตอนความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการส่งเสริม

การเกษตรและสภาพพื้นฐานของเกษตรกรเป้าหมายกับรายได้รวมทั้งปีของครัวเรือนเกษตรกร ผลจากการวิเคราะห์ (ตารางที่ 4.28) พบว่า ตัวแปรอิสระที่ใช้วิเคราะห์ทั้งหมด 26 ตัว มีตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับรายได้ทั้งปีของครัวเรือนเกษตรกรจำนวน 7 ตัว โดยตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ มี 5 ตัว คือ (1)จำนวนกิจกรรมที่เข้าร่วม (2)ระดับความรู้ที่ได้รับจากเอกสาร (3)จำนวนครั้งที่ทำนาในรอบปี (4)แรงงานเกษตรในครัวเรือน และ(5)ที่ดินทำนา และตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์เชิงลบอย่างมีนัยสำคัญ มี 2 ตัว คือ (1)ระดับความรู้ที่ได้รับจากอบรม และ(2)อายุของเกษตรกร จากตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับรายได้ทั้งปีของครัวเรือนเกษตรกรรวม 7 ตัว สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงได้ร้อยละ 40.5 และสมการที่ได้จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอนมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.000 มีดังนี้

$$\text{Income} = -1,495.740 + 14,254.010\text{Noact} + 12,883.250\text{Manu} - 11,025.400\text{Train} \\ + 27,586.870\text{Nopd} + 15,679.850\text{Aglab} + 3,015.689\text{Pdland} - 958.571\text{Age}$$

ตารางที่ 4.28 การวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอนของรายได้รวมทั้งปีของครัวเรือนเกษตรกร

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย	T
1. วิธีการส่งเสริมการเกษตร		
1.1 จำนวนกิจกรรมที่เข้าร่วม	14,254.010	2.427
1.2 ระดับความรู้ที่ได้รับจากเอกสาร	12,883.250	3.475
1.3 ระดับความรู้ที่ได้รับจากอบรม	-11,025.400	-2.611
2. สภาพพื้นฐานของเกษตรกรเป้าหมาย		
2.1 จำนวนครั้งที่ทำนาในรอบปี	27,586.870	3.148
2.2 แรงงานเกษตรในครัวเรือน	15,679.850	4.334
2.3 ที่ดินทำนา	3,015.689	12.594
2.4 อายุของเกษตรกร	-958.571	-2.632
ค่าคงที่	-1,495.740	-.056
$R^2 = .405$	SEE = 73,147.554	F = 36.013
Sig. F = .000		

6.4 สรุปผลการวิเคราะห์ถดถอยแบบขั้นตอน ความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการส่งเสริมการเกษตรและสภาพพื้นฐานของเกษตรกรเป้าหมายกับการพัฒนาอาชีพทำนาในลุ่มน้ำปากพนัง โดยมีตัวแปรอิสระรวมทั้งสิ้น 26 ตัว ประกอบด้วยตัวแปรอิสระด้านวิธีการส่งเสริมการเกษตร 21 ตัวและตัวแปรอิสระด้านสภาพพื้นฐานของเกษตรกรเป้าหมาย 5 ตัว และตัวแปรตาม 3 ตัว ประกอบด้วยการปฏิบัติตามเทคโนโลยีการผลิตข้าวที่เหมาะสม ผลผลิตข้าวเฉลี่ยต่อไร่ และรายได้รวมทั้งปีของครัวเรือนเกษตรกร ผลจากการวิเคราะห์ (ตารางที่ 4.29) พบว่า

6.4.1 ตัวแปรอิสระด้านวิธีการส่งเสริมการเกษตรที่มีผลต่อการพัฒนาอาชีพทำนาในลุ่มน้ำปากพนัง มีจำนวน 8 ตัว ได้แก่

- 1) ระดับความรู้ที่ได้รับจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติตามเทคโนโลยีการผลิตข้าวที่เหมาะสม
- 2) ระดับความรู้ที่ได้รับจากการอบรม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลผลิตข้าวเฉลี่ยต่อไร่ และมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการปฏิบัติตามเทคโนโลยีการผลิตข้าวที่เหมาะสมและรายได้รวมทั้งปีของครัวเรือนเกษตรกร
- 3) ระดับความรู้ที่ได้รับจากงานวันสาธิต มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติตามเทคโนโลยีการผลิตข้าวที่เหมาะสม
- 4) ระดับความรู้ที่ได้รับจากเอกสารคำแนะนำ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรายได้รวมทั้งปีของครัวเรือนเกษตรกร
- 5) ระดับความรู้ที่ได้รับจากวิทยุชุมชน มีความสัมพันธ์เชิงลบกับผลผลิตข้าวเฉลี่ยต่อไร่
- 6) ระดับความรู้ที่ได้รับจากวิทยุทั่วไป มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติตามเทคโนโลยีการผลิตข้าวที่เหมาะสม และผลผลิตข้าวเฉลี่ยต่อไร่
- 7) ระดับความรู้ที่ได้รับจากโทรทัศน์ มีความสัมพันธ์เชิงลบกับผลผลิตข้าวเฉลี่ยต่อไร่
- 8) จำนวนกิจกรรมที่เข้าร่วม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรายได้รวมทั้งปีของครัวเรือนเกษตรกร

6.4.2 ตัวแปรอิสระด้านสภาพพื้นฐานของเกษตรกรเป้าหมายที่มีผลต่อการพัฒนาอาชีพทำนาในลุ่มน้ำปากพนัง มีจำนวน 4 ตัว ได้แก่

- 1) อายุของเกษตรกรมีความสัมพันธ์เชิงลบกับรายได้รวมทั้งปีของครัวเรือนเกษตรกร
- 2) แรงงานเกษตรในครัวเรือนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรายได้รวมทั้งปีของ

ครัวเรือนเกษตรกร และมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการปฏิบัติตามเทคโนโลยีการผลิตข้าวที่เหมาะสม

3) ขนาดที่ดินทำนามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติตามเทคโนโลยีการผลิตข้าวที่เหมาะสมและรายได้รวมทั้งปีของครัวเรือนเกษตรกร

4) จำนวนครั้งที่ทำนาในรอบปี มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติตามเทคโนโลยีการผลิตข้าวที่เหมาะสม ผลผลิตข้าวเฉลี่ยต่อไร่และรายได้รวมทั้งปีของครัวเรือนเกษตรกร

ตารางที่ 4.29 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยจากการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอนระหว่างวิธีการส่งเสริมการเกษตรและสภาพพื้นฐานของเกษตรกรเป้าหมายกับการพัฒนาอาชีพทำนา

ตัวแปร	เทคโนโลยีการ ผลิตข้าว	ผลผลิตข้าว เฉลี่ยต่อไร่	รายได้รวมทั้งปี ของครัวเรือน
1. วิธีการส่งเสริมการเกษตร			
1.1 การถ่ายทอดความรู้ด้านการทำนา			
1.1.1 จำนวนแหล่งความรู้ที่ได้รับ	ns	ns	ns
1.1.2 การถ่ายทอดความรู้แบบรายบุคคล			
1) ระดับความรู้ที่ได้รับจากเพื่อนบ้าน/ญาติ	ns	ns	ns
2) ระดับความรู้ที่ได้รับจากเกษตรกรผู้นำ	ns	ns	ns
3) ระดับความรู้ที่ได้รับจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริม	0.366	ns	ns
4) ระดับความรู้ที่ได้รับจากแปลงสาธิตเรียนรู้	ns	ns	ns
5) ระดับความรู้ที่ได้รับจากศูนย์บริการ ฯ	ns	ns	ns
1.1.3 การถ่ายทอดความรู้แบบกลุ่ม			
1) ระดับความรู้ที่ได้รับจากศูนย์ข้าวชุมชน	ns	ns	ns
2) ระดับความรู้ที่ได้รับจากโรงเรียนเกษตรกร	ns	ns	ns
3) ระดับความรู้ที่ได้รับจากกลุ่มกิจกรรม	ns	ns	ns
4) ระดับความรู้ที่ได้รับจากอบรม	-0.277	16.163	-11,025.400
5) ระดับความรู้ที่ได้รับจากทัศนศึกษา	ns	ns	ns
6) ระดับความรู้ที่ได้รับจากงานวันสาธิต	0.402	ns	ns
1.1.4 การถ่ายทอดความรู้แบบมวลชน			
1) ระดับความรู้ที่ได้รับจากเอกสารคำแนะนำ	ns	ns	12,883.250
2) ระดับความรู้ที่ได้รับจากสิ่งพิมพ์	ns	ns	ns
3) ระดับความรู้ที่ได้รับจากหอกระจายข่าว	ns	ns	ns
4) ระดับความรู้ที่ได้รับจากวิทยุชุมชน	ns	-11.854	ns

ตารางที่ 4.29 (ต่อ)

ตัวแปร	เทคโนโลยีการ ผลิตข้าว	ผลผลิตข้าว เฉลี่ยต่อไร่	รายได้รวมทั้งปี ของครัวเรือน
5) ระดับความรู้ที่ได้รับจากวิทยุทั่วไป	0.619	36.438	ns
6) ระดับความรู้ที่ได้รับจากโทรทัศน์	ns	-13.022	ns
1.2 การรวมกลุ่มส่งเสริมการเกษตร			
1.2.1 จำนวนกลุ่มที่เป็นสมาชิก	ns	ns	ns
1.2.2 จำนวนชนิดปัจจัยที่ได้รับ	ns	ns	ns
2. สภาพพื้นฐานของเกษตรกรเป้าหมาย			
2.1 อายุของเกษตรกร (ปี)	ns	ns	-2.632
2.2 การศึกษาของเกษตรกร	ns	ns	ns
2.3 แรงงานเกษตรในครัวเรือน (คน)	-0.369	ns	4.334
2.4 ขนาดที่ดินทำนา (ไร่)	0.029	ns	12.594
2.5 จำนวนครั้งที่ทำนาในรอบปี (ครั้ง)	1.622	118.860	3.148

ns = ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ